

OPETTAJASTA OHJAAJAKSI

Colourstrings-metodin äärellä

Musiikki
Musiikkipedagogi
Opinnäytetyö
30.10.2009

Heidi Viksten

Koulutusohjelma MUSIIKKI		Suuntautumisvaihtoehto Musiikkipedagogi	
Tekijä Heidi Viksten			
Työn nimi OPETTAJASTA OHJAAJAKSI - Colourstrings-metodin äärellä			
Työn ohjaaja/ohjaajat Kristiina Peltonen			
Työn laji Opinnäytetyö		Aika 30.10.2009	Numeroidut sivut + liitteiden sivut 43 + 7
<p>Opettajasta ohjaajaksi-opinnäytetyö pyrkii valottamaan pitkään soitonopettajana yhdessä oppilaitoksessa ja saman metodin äärellä toimineen opettajan näkökulmaa niin soitonopettamiseen kuin kasvua opiskelijoiden ja kollegoiden ohjaamiseen.</p> <p>Opinnäytetyö kertoo Colourstrings-metodin taustaa ja miten se liittyy opettajan taustaan. Se valottaa metodissa käytettävän materiaalin syntytaustaa ja perustelee, miksi kyseisen materiaalin käyttö ilman kouluttautumista asiaan on sekä oppilaiden että opettajan kannalta epäviisasta.</p> <p>Metodin ja Colourstrings-materiaalin toimivuutta kartoitettiin oppilaille ja heidän vanhemmilleen tehdyllä kyselyllä. Kyselyn tulokset tukevat opettajan näkemystä niin metodin kuin materiaalin toimivuudesta.</p> <p>Opinnäytetyön ohjaamisosuus koostui Metropoliaassa musiikkipedagogeiksi valmistuville viulisteille ja alttoviulisteille pidetystä luennosta sekä lähes lukuvuoden mittaisen Colourstrings-opintojakson toteuttamisesta kahden opiskelijan kanssa. Ohjaamisopintojakso tarjosi opettajalle hienon mahdollisuuden peilata niin omaa opettajuuttaan kuin pohtia nuoren opiskelijan näkökulmasta opettajan työnkuvaa.</p> <p>Mestari-kisälli periaatteella toimivalla alalla, kuten musiikki on, tuntuu hyvin luontevalta, että kokenut opettaja jakaa kokemuksiaan ja tietojaan niin opiskelijoille kuin kollegoilleen. Näin erityisesti silloin, kun kokemukset keskittyvät jonkin tietyn metodin tai asian äärelle. Tässä opinnäytetyössä keskitytään Colourstrings-metodiin ja sivutaan sen ohella kertynyttä kokemusta ryhmäopettamisesta. Nämä molemmat tulevat olemaan jousisoitonopetuksessa tulevaisuuden iskusanoja.</p>			
Teos/Esitys/Produktio			
Säilytyspaikka Ruoholahti			
Avainsanat opettajuus, ohjaaminen, Colourstrings, metodi, Géza Szilvay, Kodály-metodi, ryhmäopetus			

Degree Programme in Classical Music		Specialisation Music Pedagogy
Author Heidi Viksten		
Title A Violin Teacher's Journey from Teaching to Coaching Colleagues on the Colour Strings Method		
Tutor(s) Kristiina Peltonen		
Type of Work Bachelor`s Thesis	Date 30.10.2009	Number of pages + appendices 43 + 7
<p>This bachelor's thesis describes the insights of a violin teacher, who has been working at the same music institute for many years, using the same method. After teaching children and teenagers with the help of the Colour Strings method for a long time, she finds new challenges and inspiration in coaching fellow students and colleagues on using the method in their work.</p> <p>The thesis introduces the Colour Strings method and its history and shows the connection between the method and musical career of this particular violin teacher.</p> <p>The functionality of the Colour Strings method was surveyed by an inquiry among the teachers own students and their parents. The results of this inquiry supported teacher's own views: the Colour Strings method works very well with little children.</p> <p>The approach of the Colour Strings method differs significantly from other methods used in violin teaching. The Colour Strings method is based on the Kodály method. The solfege singing from Kodály leads children to play the instruments. In addition to singing, the Colour Strings method helps children with their instrument playing by using colours, visual illustration, short and easy melodies and basic rhythms in the beginning. After learning the basics the repertoire gets more complicated step by step. For a teacher who wants to teach with this method it is very important to get the Colour Strings-training. It is very unwise both for the teacher or the student to follow the Colour Strings books without knowing the method properly.</p> <p>The writer of this bachelor's thesis already had some previous experiences in coaching other teachers or students on the Colour Strings method. Working on the thesis she got more opportunities to train students. An especially interesting training period occurred with two students studying in the Classical Music Department of Metropolia University. This period lasted almost the whole academic year. This Colour Strings- training period gave an excellent possibility for the teacher to reflect on her own teaching and on the other hand think over the job description of a violin teacher from a student's point of view.</p> <p>The professional music world still relies on the idea that there are masters and apprentices. It is obvious that an experienced teacher is willing to share her knowledge with students and colleagues. Especially when the knowledge is focused on one particular method. In this bachelor's thesis the writer has focused on the Colour Strings method, but also group teaching is mentioned, because the Colour Strings method works very well also in group teaching. Both of these methods will be in the forefront of violin teaching in the future.</p>		
Work / Performance / Project		
Place of Storage Ruoholahti		
Keywords teaching, coaching, Colour Strings, method, Géza Szilvay, Kodály method, group teaching		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	2
2	COLOURSTRINGS-METODIN TAUSTAA.....	4
2.1	Kodály-metodi.....	4
2.2	Géza Szilvay.....	5
2.3	Colourstrings-metodi.....	6
2.4	Colourstrings-koulutus	8
2.5	Oma polkuni metodin äärelle	10
3	OPPIMATERIAALI	13
3.1	Opetussuunnitelma.....	13
3.1.1	Opetussuunnitelman suhde oppimateriaaliin.....	13
3.2	Colourstrings-materiaali	16
3.3	Kysely omille oppilaille	18
3.3.1	Taustaa.....	18
3.3.2	Tulokset.....	20
4	PEDAGOGIIKKA - OPETTAJUUS	24
4.1	Opettajasta ohjaajaksi?.....	24
4.2	Hyvä opettaja	24
4.3	Ohjaajan edellytykset	26
5	COLOURSTRINGS-OPINTOJAKSO METROPOLIASSA	29
5.1	Luento opiskelijoille	29
5.2	Opiskelijoiden ohjaaminen.....	30
5.3	Opiskelijoiden palaute.....	33
5.4	Oma arvioni opintojaksosta	37
6	TULEVAISUUS.....	39
6.1	Ideaali opettajan rooli.....	39
6.2	Sosiokonstrukttiivinen oppiminen soitonopetuksessa.....	40
6.3	Mitä opin - entä tulevaisuus?	41
	LÄHTEET	43
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Työssäni esittelen pitkään musiikkioppilaitoksessa soitonopettajana työskennelleenä opettajana työn kuvani laajenemista oman opetusluokkani ulkopuolelle. Oppilaina voivat toimia omien musiikkioppilaitosoppilaiden lisäksi myös ammattiopiskelijat ja kollegat.

Jousisoitinopetuksen lähestymistavan, metodin, jonka rohkenen sanoa sisäistäneeni niin syvästi, että uskallan ja toivonkin siitä muillekin kertovani, on Itä-Helsingin Musiikkiopistossa syntynyt ja kehitelty Colourstrings-metodi.

Colourstrings-metodin isä, Géza Szilvay, toimi viulunsoiton-opettajanani soittourani alussa. Nytemmin hän on ollut kollegani, toimiessani viulunsoitonopettajana Itä-Helsingin musiikkiopistossa.

Uuden metodin syntymisen ja kehittymisen seuraaminen on ollut erittäin mielenkiintoista ja antoisaa. Olen ollut hyvin onnekas päästessäni seuraamaan Colourstrings-metodin kehittymisen vaiheita aivan sen alusta asti, 1970-luvun loppupuolelta lähtien. Aloittaessani opettajanuraani 1980-luvun alkupuolella oli luonnollista, jo ihan silkasta uteliaisuudesta, lähteä kokeilemaan tätä aivan uutta tapaa lähestyä pienten lasten viulunsoitonopetusta.

Viuluaapinen, jossa vihreä karhu-kieli, punainen isä-kieli, sininen äiti-kieli ja keltainen lintu-kieli johdattelevat lapset laulamisen, solfaamisen, avustuksella viulunsoiton saloihin, on avannut jo tuhansille lapsille ympäri maailmaa ilon päästä musiikin maailmaan viulunsoiton kautta. Unkarilaisena Kodály-metodin taitajana Géza Szilvay on yhdistänyt relatiivisen solmisaation ja askel askeleelta rakentuvan viulutekniikan kehittämisen toisiinsa.

Lähes 30 vuotta jatkunut työurani on vakuuttanut minut metodin toimivuudesta. Hyväksi, taitavaksi viulunsoittajaksi voi kasvaa monia reittejä, Colourstrings on yksi niistä. Toimin mielelläni oppaana niille, jotka eivät metodia vielä tunne, ovat he sitten pieniä lapsia tai jo aikuisia ammattiopiskelijoita tai opettajia.

2 COLOURSTRINGS-METODIN TAUSTAA

Colourstrings-metodi pohjautuu unkarilaisen Zoltán Kodály'n pedagogiikkaan ja filosofiaan. Metodin on kehittänyt Suomessa asuva, unkarilaissyntyinen viulupedagogi Géza Szilvay yhdessä sellisti-veljensä Csaba Szilvayn kanssa. Kodály-metodin tapaan Colourstrings perustuu relatiiviseen solmisaatioon ja tähtää lapsen kokonaisvaltaiseen kehittymiseen; sävelkorva, analyttinen ajattelu ja soittotekniikka kehittyvät käsi kädessä. (Simojoki 2008, s.1-2.)

2.1 Kodály-metodi

Zoltán Kodály (1882-1967) oli unkarilainen säveltäjä, musiikkitieteilijä ja pedagogi. Hänen luomansa opetusmenetelmä perustui kansanmusiikkiin. Kodály'n mielestä jokaisen kansan tulee aloittaa musiikkikasvatus käyttäen omaa kansanperinnettään, sillä kansanlauluissa ilmenee parhaiten puhutun kielen rytmi ja melodia. Kansanlaulujen kautta lasta voidaan johdattaa suurten säveltäjien musiikkiin. Pentatoniset laulut soveltuvat parhaiten musiikkikasvatuksen alkuvaiheisiin; opetus tapahtuu ensin laulamalla, mikä samalla valmistaa soittimen/ soittamisen opiskeluun. Oleellisinta on musiikillinen lukutaito, jonka opettamisen välineenä käytetään relatiivista solmisaatiota. (Linnankivi, 1994, s. 126-127.)

Relatiivinen solmisaatio (=liikkuva "do") muun muassa kehittää lasten kykyä ymmärtää sävelten suhteita toisiinsa (intervallit) ja auttaa heitä laulamaan ja soittamaan puhtaasti. Kodály ei suinkaan itse keksinyt solmisaatiota, käsimerkkejä tai rytmiminiä, vaan hän tutustui niihin Englannin-matkoillaan vuosina 1927 ja 1928. Englantilaisen Sarah Gloverin ja John Curwenin kehittämä Tonic-Solfa -metodi sisälsi relatiivista solmisaatiota, jossa do-re-mi-fa-so-la-ti-do ilmaisevat äänten funktioita kulloisessakin sävellajissa. Do ilmaisee aina duuriasteikon

ensimmäistä astetta eli toonikaa ja la vastaavasti molliasteikon ensimmäistä astetta. Glover puolestaan perusti Tonic-Solfa -metodinsa solmisaatiotavujen osalta benediktiiniläismunkki Guido Arezzolaisen (995-1050) käyttöönottimiin ja edelleen kehittämiin laulunimiin. Kodály on ammentanut ideoita metodiinsa tietysti useista lähteistä. Laajasti sivistyneenä tiedemiehenä hänen ajatusmaailmaansa ja opetusmetodiinsa ovat vaikuttaneet monet tutkijat ja pedagogit, kuten Johan Amos Comenius (1592-1670) ja Èmile Jaques-Dalcroze (1865-1950). (Simojoki, 2008, s. 4-6.)

2.2 Géza Szilvay

Viulisti ja viulupedagogi Géza Szilvay syntyi Budapestissa 1943. Hän valmistui v. 1966 Budapestin musiikkiakatemiasta pääaineenaan viulu ja viulupedagogiikka. V. 1970 hän valmistui oikeustieteen tohtoriksi Budapestin ELTE - yliopistosta. Suomessa hän on asunut ja työskennellyt v. 1971 lähtien. Ennen Suomeen muuttoaan Szilvay ehti työskennellä Unkarissa kamari- ja orkesterimuusikkona sekä viulunsoitonopettajana ja nuoriso-orkesterin kapellimestarina. Suomessa Szilvay ryhtyi opettamaan viulunsoittoa Itä-Helsingin Musiikkiopistossa. Viuluryhmästä kasvoi kuuluisa Helsingin Juniorjouset orkesteri, kun isovelji, sellisti Csaba Szilvay, muutti Jyväskylästä Helsinkiin ja aloitti myös opettamisen Itä-Helsingin Musiikkiopistossa. Géza Szilvay toimii edelleen Helsingin Juniorjouset orkesterin kapellimestarina. Orkesterilla on myös "pikkusisko" - orkestereita: Helsingin Lapsijouset ja Viikariorkesteri, joita Szilvay niin ikään johtaa.

Oman oppilaitoksen ulkopuolella Szilvay toimi aktiivisesti mm. Suomen musiikkioppilaitosten liiton toiminnassa 1970- ja 1980-luvuilla. V. 1984 hänet valittiin Itä-Helsingin Musiikkiopiston rehtoriksi edesmenneen säveltäjä Ahti Sonnisen jälkeen. Tässä toimessa hän on edelleen. (Simojoki, 2008, s. 6-7.).

Tasavallan presidentti myönsi 12.6.2009 Géza Szilvaylle professorin arvonimen.

2.3 Colourstrings-metodi

Colourstrings-metodi on Géza ja Csaba Szilvayn kehittämä alkeisopetusmenetelmä viulun- ja sellonsoitonopetukseen. Metodi pohjautuu Kodály-metodille. Szilvayt alkoivat kehittää metodiaan 1970-luvulla suomalaisille lapsille Kodály'n ajatusten pohjalta. Viuluaapisten ensimmäiset värikkäät alkusivut syntyivät Géza Szilvayn omalle tyttärelle, Rékalle, joka nykyään toimii Sibelius-Akatemian viulunsoiton professorina. Leikkimieliset, piirretyt värisivut muotoutuivat soittokouluksi myös kolmelle Rékan pikkuveljelle. Juuri käyttämistään väreistä viulun kielille; keltainen E-kieli, sininen A-kieli, punainen D-kieli ja vihreä G-kieli, on metodi saanut nimensä.

Géza Szilvayn tavoitteena on ollut luoda sellainen soitinkoulu, jossa Kodály'n filosofian mukaisesti lasten musikaalisuus (kuulo ja äly), soittotekniikka ja tunnemaailma kehittyvät samanaikaisesti, sopusoinnussa keskenään. Szilvay kirjoittaa vanhempain- ja opettajainoppaassaan seuraavaa:

"Kiusaus opettaa soitinta ilman nuotinluvun taakkaa oli suuri, koska matkimiseen perustuva valmennus tuo nopeita ja näyttäviä tuloksia alkuvaiheessa. Käden taidon ja älyn epätasapaino kuitenkin lähes aina koituu oppilaalle haitaksi. Nuottien lukeminen kieltämättä hidastaa jonkin verran alkuvuosien edistystä, mutta lukutaidon kautta lasten älykin kehittyy, osallistuu oppimisprosessiin ja kohottaa käsityön intellektuaaliseksi toiminnaksi. Useamman aistin avulla opittu tieto, soittotaito ja yleinen musikaalisuus tulee olemaan syvää ja pysyvää." (Szilvay, 2008 s. 92.)

Kokonaisvaltaisuus ja lapsilähtöisyys ovat avainsanat tälle metodille. Lapsilähtöisyydellä tarkoitan nuottikuvaa, josta kaikki sillä hetkellä epäoleellinen tieto on karsittu pois. Esim. Kun soitetaan 0-kieltä ja 1. sormea, riittää, että on yksi nuottiviiva kuvaamassa nuottiviivastoa;

nuoteista 0-kieli on viivan alla ja 1. sormi viivalla. Kokonaisvaltaisuutta taas tukevat värit ja kuvat, ne auttavat lasta visualisoinnin avulla hahmottamaan esim. tarvittavia liikeratoja. Laulaminen, solmisointi, tuo kuuloaistin mukaan kokonaisvaltaisuuteen. Ensin laulamalla opeteltu laulu on helpompi siirtää motorisiksi liikkeiksi viulun kaulalle kuin vain silmällä nuottikuvasta hahmotettu laulu. Laulaminen on myös aktivoinut korvan ja kuuloaistin kuulemaan ja kuuntelemaan, ja näin auttamaan laulun toistamisessa soittaen. Szilvay haluaa tuoda soitonopiskelun jokaisen lapsen ulottuville. Musiikillinen erityislahjakkuus ei ole soittamisen edellytys. Menetelmä on niin lapsilähtöinen ja tarkoin mietitty, että se sopii lähes lapselle kuin lapselle.

Szilvay on hionut ja laajentanut menetelmäänsä yli 30 vuotta. Hän on tehnyt mm. kuusi "aapiskirjaa", kolme asteikkovihkoa ja kolme "reseptivihkoa" sekä tilannut opetusmateriaalia unkarilaiselta säveltäjä László Rossalta (synt. 1941). Szilvay on luonut myös opetuskokonaisuuden musiikkileikkikoulua ja kotien musiikkikasvatusta varten.

Szilvay on kerännyt valtavan määrän opetusmateriaalia eri maiden kansanmusiikista ja lastenlauluista. Hän on valinnut menetelmässä käytettävät kappaleet niiden opetuksellista sisältöä ajatellen. Ensimmäiset laulut koostuvat kahdesta äänestä, do:sta ja re:stä, vähitellen repertuaari laajenee 5-ääniseksi, do-re-mi-fa-so. Pentatonisen asteikon kautta edetään duuri- ja molliasteikoihin, joista ensimmäisenä tutustutaan luonnolliseen molliasteikkoon. Viuluteknisesti laulut noudattavat ensin sormiryhmittelyä, jossa 2. ja 3. sormi ovat vierekkäin, seuraavaksi esitellään sormiryhmittely, jossa 1. ja 2. sormi ovat vierekkäin jne. Näiden kahden linjauksen rinnalla kulkevat rytmien opetus, joka myös etenee asteittain, lisäten aina yhden uuden rytmien joukkoonsa. Ensimmäisenä tutustutaan 1/4-nuottiin, josta edetään 1/8-nuottiparin kautta 1/4 taukoon ja puolinuottiin. Erityisesti C- ja D-aapisissa rikastutetaan oppilaan rytmivalikkoa varsin monipuoliseksi. Jokaiselle rytmille luodut visuaaliset kuvat ovat sympaattisia, ja auttavat lasta muistamaan jonkin "luonteenpiirteen" kustakin rytmistä. Esim.

kenguruäiti, jolla on poikanen vatsapussissaan ja toinen poikanen maassa vierellään kuvaa pisteellistä 1/4 nuottia ja 1/8 nuottia; äiti on 1/4 nuotti ja poikaset 1/8-nuotteja.

Soitettuaan kaikki 6 aapista oppilas on käynyt läpi kaikki sormiryhmittelyt (kaikki sävellajit 1. asemassa), omaa monipuolisen rytmivalikon, ja on tutustunut lasten- ja kansanlauluihin ympäri maailmaa, unohtamatta asteikkoja ja etydejä, joista rakennetaan sitä "todellista" viulutekniikkaa. Nämä kaikki siis sisältyvät aapisiin. Colourstrings-metodissa musiikki ja tekniikka kulkevat aina käsi kädessä. Jokainen uusi asia esitellään pienen kappaleen, kansan- tai lastenlaulun, avulla, ei koskaan pelkkänä mekaanisena harjoitteena.

Szilvay on sanonut koonneensa opetustaan varten pienten viulistien tavallisimpia vaikeuksia ja väärinymmärryksiä. Omassa viulukoulussaan hän on järjestelmällisesti pyrkinyt paikkaamaan näitä tiedollisia ja taidollisia aukkoja, joita on havainnoinut oppilaille jäävän riippumatta siitä, millä viulukoululla tai metodilla heitä on opetettu, koska näitä asioita ei ole varsinaisesti sisältynyt viulukouluihin. Näistä oivalluksista hienona esimerkkinä on runsas huiluäänien käyttö niin I- kuin muissakin asemissa heti soitonopiskelun alusta lähtien.

Kaiken kaikkiaan aapiset noudattavat huolellisesti harkittua etenemisjärjestystä opetettavista asioista, ja lapsi oppii aina vain yhden uuden asian kerrallaan. Tarkoituksena tietenkin saada soitto tuntumaan helpolta ja hauskalta. (Simojoki, 2008 s. 7-12.)

2.4 Colourstrings-koulutus

Géza ja Csaba Szilvay ovat vuodesta 1977 lähtien pitäneet lähes kaksisataa luentoa ja kurssia Colourstrings-metodista. Ensimmäinen luento oli NMPU:n (Nordisk Musikpedagogisk Union) kongressissa Ruotsissa. Luentoön liittyi myös Helsingin Juniorjousten konsertointi. Seuraavana vuonna oli aika esittäytyä kotimaisella foorumilla,

SJO:n(Suomen jousisoitinopettajien) vuosipäivillä, ja sitä seuraavana vuonna jo maailman laajuisesti ISME:n (International Society of Music Education) kongressissa Kanadassa. Vähitellen kutsuja alkoi sadella yhä enemmän, luentoja alkoi olla jo useampia vuosittain.

1970-luvun loppupuolella Yleisradio kiinnostui Colourstrings-metodista, ja tuotti suosittua 38-osaisen sarjan "Viuluviikarit musiikkimaassa". Sarja sai vielä myöhemmin jatkoa 17 lisäjakson verran. Tämä sarja oli mitä parhaita koulutusta Suomen viulunsoitonopettajille, ja toimi valtavana innostuksen lähteenä lukuisille pienille jousisoitonopiskelijoille. Monissa musiikkioppilaitoksissa oli jonoksi asti pyrkijöitä!

V.1989 lähtien on Lontoossa järjestetty kansainvälinen Colourstrings-koulutuskurssi, johon jousisoitinopettajat ympäri maailmaa voivat osallistua. Tämä kurssi järjestetään vuosittain elokuussa. Itä-Helsingin Musiikkikoulun syntymisen myötä on, Géza Szilvayn toivomuksesta, kurssi järjestetty kolme kertaa Helsingissä (v. 2001, 2005 ja 2008), Itä-Helsingin Musiikkiopiston isännöimänä. Etuna Helsingissä verrattuna Lontoossa järjestettäviin kursseihin on ollut, että suomalaiset "Colourstrings-lapset" ovat voineet esittäytyä kansainväliselle opettajajoukolle monikymmenpäisenä joukkona. Tämä on mahdollistanut kurssilaisille elävän havainnoimisen metodin toteutumisesta. Lapset ovat olleet mukana demonstraatioissa, ja soittamisensa kautta elävöittäneet viuluaapisten sivuja. Kesällä 2009 kurssi järjestettiin ensimmäisen kerran saksankielisellä alueella, Itävallan St.Paulissa.

Näiden vuosittaisten kurssien lisäksi Géza ja Csaba Szilvay ovat vierailleet ja vierailevat musiikkikorkeakouluissa ja konservatorioissa ympäri maailmaa pitämässä lyhyempiä kursseja. Lisäksi Itä-Helsingin Musiikkiopistossa vierailee vuosittain satoja jousisoitinammattilaisia seuraamassa talossa tapahtuvaa Colourstrings-opetusta.

Tulevaisuuden suunnitelmana on, että opettajat ympäri maailmaa voivat pätevoityä Colourstrings-opettajaksi kolmivaiheisen kurssikokonaisuuden kautta.

2.5 Oma polkuni metodin äärelle

Aloitin viulunsoiton opettamisen sivutoimisena tuntiopettaja jo 19-vuoden iässä. Pätevistä opettajista oli huutava pula, joten opiskelijatkin otettiin musiikkioppilaitoksissa avosylin vastaan. Kävin seuraamassa Géza Szilvayn opetusta, ja näiden tapaamisten yhteydessä hän opasti minua aapisten käytössä.

Géza Szilvayn A 3-kokoinen A-aapinen toimi oppaanani, kun sukelsin opettamisen saloihin kuuden vasta-alkajan kera. Varsin pian huomasin, että itse viuluaapisen tarjoamat viulutekniset opit olivat helposti nuorenkin opettajan ymmärrettävissä. Mutta tuo ymmärrys oli vasta hyvin pieni osa koko työnkuvaa. Miten olla lasten kanssa luontevasti ja puuhastella juohevasti, miten toimia ja keskustella vanhempien kanssa? Neuvojen antaminen kotiharjoitteluun niin oppilaille kuin heitä tukeville vanhemmille, sekä niin oppilaiden kuin vanhempien motivointi viulunsoiton äärelle olivat huomattavasti suurempia haasteita muutamia mainitakseni.

Koska omat ammattiopintoni olivat vasta aluillaan, puuttuivat minulta didaktiikkaopettajan ohjeistukset. Aloitin itseopiskelun asian tiimoilta; oman soiton analysointi lihas lihakselta sekä viulunsoiton nuottimateriaaliin tutustuminen nuottikaupoissa ja kirjastoissa olivat ensiaskeleita. Sitä seurasi oman opettamiseni reflektointi. Onnekseni oppilaani olivat niin innostuneita ja riittävän lahjakkaita, että heidän soittoharrastuksensa alkoi kantaa itseään. Vuosi vuodelta tuli joukkoon muutama oppilas lisää ja muodostettu viuluryhmämme sai näin lisävahvistusta. Ryhmäopetus ja orkesterisoitto tulivat opetukseeni mukaan kuin itsestään; olinhan itse aloittanut Géza Szilvayn johtamassa viuluryhmässä, joka sittemmin kasvoi Helsingin Juniorjouset orkesteriksi.

Samaan aikaan Géza Szilvay laajensi metodimateriaaliaan. Aapiset saivat jatkoksi asteikkovihkoja sekä Lázsló Rossan sovittamat ja säveltämät

Viuluviikarit-sonaattivihkot, jotka täydentävät aapisten musiikkimaailmaa kamarimusiikilliseksi. A-aapisesta ilmestyi laajennettu versio.

Koska metodimateriaalia ei alun perin ollut kovin paljoa, oli minun opettajana tutustuttava myös muihin saatavilla oleviin viulukouluihin. Aapisten lisänä ja jatkona oli käytettävä mm. etydi-vihkoja, oppilas-konserttoja ja kappalekokoelmia. Tämä omatoiminen viulumateriaaliin tutustuminen oli ehdottoman opettavaista ja mielenkiintoista sekä opettajaksi kasvamisen kannalta välttämätöntä. Valitessani oppilaitteni käyttämään materiaalia linjasin myös koko opetukseni suuntaa. Koska olemassa olevat A- ja B-aapinen olivat aloittaneet viulistisen logiikan rakentamisen sormiryhmittelyistä, ja sitä kautta sävellajeista, oli loogista jatkaa tällä samalla linjalla myös etsiessäni jatkomateriaali eri viulukouluista. Logiikan noudattaminen oli joskus työlästä, sillä viulukouluilla oli keskenään erilaisia "punaisia lankojaan", joita ne noudattivat. Siksi oman logiikkani noudattaminen vaatii asteikkojen, etydien, teknisten harjoitteiden ja kappaleiden poimimista monista eri vihkoista ja lähteistä. Tästä seurauksena syntyi minulle, kuten monille soitonopettajille, tapa, jossa tehdään löytöretkiä säännöllisesti nuottikauppoihin ja kirjastoihin. Uusien kivojen kappaleiden ja hyvien etydien, taitavien sovitusten etsiminen ei varmasti kohdaltani lopu koskaan. Halu tarjota oppilaille mieleisiä ja silti opettavaisia kappaleita työntää koko ajan eteenpäin niin materiaalin etsimisessä kuin opettamisessa. Halu löytää koko ajan uutta ja virkistävää, ja jokaiselle lapselle juuri sitä ominta, motivoi työssä suuresti.

Colourstrings-viulumateriaalin laajetessa A-F-aapisiksi ja "Yellow - pagesiksi" (Yellow pages ei vielä julkaistu, koekäytössä, julkaistaan lähitulevaisuudessa) pääsin mukaan niiden kokeilumoniste-vaiheeseen. Oli mielenkiintoista nähdä, miten Szilvayn käyttämä logiikka metodissaan laajeni ja laajeni säilyttäen silti alkuperäisen järjestelmällisyytensä. Mukana oli paljon materiaalia, jota jo itsekkin olin eri viulu-kouluista ja vihkoista poiminut oppilailleni. Oli hyvin helppo allekirjoittaa tämän materiaalin käyttämisen järkevyyttä, sillä nyt yksissä

kansissa oli jo suurin osa siitä, mitä tunsin tarvitsevani johdattaessani oppilaitani viulunsoiton maailmaan.

Géza Szilvayn halu koota kaikki tarpeellinen viulunsoiton alkeisopiskeluun liittyvä tieto yksiin kansiin, loogisesti eteneväksi ja kattavaksi, on upeaa. Szilvayn logiikka jatkuu E- ja F-aapisessa siitä, mihin se D-aapisessa jää. Huokaisin helpotuksesta, kun selailin ensimmäisiä suunnitelmaversioita näistä vihkoista. Sieltä löytyi nyt kaikki se, mitä olin poiminut kaikki nämä vuodet eri tahoilta. Ja ne etenivät juuri siinä järjestyksessä kuin olin ajatellut. Jo koevedosten käyttäminen tuntui isolta helpotukselta aiempaan. Szilvayn kokoamisurakka on ollut valtava, ja lopputulos hatunnoston arvoinen.

3 OPPIMATERIAALI

"Oppimateriaalilla tarkoitetaan johonkin aineeseen kytkettyä oppiainesta, jonka tulee välittyä oppilaille ja saada heissä aikaan sellaisia elämyksiä ja oppimiskokemuksia, joista syntyy tavoitteiden mukaisia, pysyviä tietojen ja taitojen muutoksia ja affektiivisia vaikutuksia" (Uusikylä & Atjonen, 2005, s. 164).

Hyvä oppimateriaali ei siis tyydy tavoittelemaan vain hetkellisiä, pinnallisia ja nopeasti näkyviä muutoksia, vaan pyrkii elämyksellisyyteen ja kokemuksellisuuteen (Uusikylä & Atjonen, 2005, s.165).

Colourstrings -materiaali onnistuu mielestäni täyttämään edellä mainitut hyvän oppimateriaalin kriteerit. Lisäksi se on suunniteltu toiminaan niin yksityistunti kuin ryhmätunti tilanteissa, mikä musiikkioppilaitoksissa toimittaessa on varsin varteenotettava seikka.

3.1 Opetussuunnitelma

Mitä on opetussuunnitelma? "Suunnitelma, siitä mitä oppilaille pitää opettaa" tai "ennakolta laadittu kokonaissuunnitelma kaikista niistä toimenpiteistä, joilla pyritään asetettuihin päämääriin" (Uusikylä & Atjonen, 2005, s. 51).

3.1.1 Opetussuunnitelman suhde oppimateriaaliin

Yksi keskeisimmistä dokumenteista oppimismaailmassa on opetussuunnitelma. Opetussuunnitelma koostuu neljästä pääosasta: tavoitteet, oppisisällöt, toteutus ja arviointi. Koulumaailma Suomessa sai ensimmäisen opetussuunnitelmansa, opsinsa, v. 1925. Sodan jälkeen v. 1952 julkaistiin kansakoulun opetussuunnitelma, peruskoulu tarvitsi

omansa 1970. Mutta voidaan sanoa, että 1980- luvun jälkipuolelta lähtien niin valtakunnallisia kuin paikallisiakin opseja on työstetty lähes jatkuvasti, kun vanha on saatu valmiiksi, alkaa jo olla päivittämisen aika (Uusikylä&Atjonen 2005, s.51-59). 1990-luvun jälkipuoliskolta lähtien myös musiikkioppilaitokset opettajineen ovat ajautuneet mukaan koulumaailman kehitykseen; opsien paikallinen suunnittelu on alkanut koskea myös musiikkioppilaitosten opettajia. Tätä ennen musiikkioppilaitosten toimintaa määritteli melko pitkälle SML:n (Suomen musiikkioppilaitosten Liiton) vaatimukset liittyen kurssitutkintoihin.

Tällä hetkellä SML:n kurssitutkinto- (tasosuoritus) vaatimukset pohjautuvat opetushallituksen laatimaan valtakunnallisen taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaan v. 2002. Niin kurssisuoritusvaatimukset kuin opetussuunnitelmanakin ovat laadittu väljiin kehyksiin, näin on pyritty antamaan yksittäisille musiikkioppilaitoksille ja niiden sisällä toimiville kollegioille vapautta määrittellä itse omaa toimintaansa. Etuna on se, että opettajat eivät tunne käsiään sidotuiksi, ja uudistuksia voidaan kokeilla melko vapaasti. Toisaalta oppilaitosta vaihtava oppilas voi törmätä varsin erilaisiin toimintatapoihin vanhassa ja uudessa opinahjossaan.

Opetussuunnitelma siis kertoo pelisäännöt, joilla lukuvuoden aikana toimitaan; on yksi tai useampia päämääriä, ja siihen tai niihin pyritään tietyillä, ennakolta sovittavilla keinoilla. Opettajan tehtäväksi jää antaa oppilaalle välineet suoriutua tavoitteesta. Musiikkioppilaitoksissa tavoitteet voi räätälöidä hyvin yksilöllisesti kunkin oppilaan mukaan. Olemme jo vuosikymmeniä hyvin luontevasti noudattaneet yksilöllisiä opetussuunnitelmia. Vanhan ajan kurssitutkinnotkin alkavat olla historiaa monessa oppilaitoksessa, ainakin, jos puhutaan niiden negatiivisista vaikutuksista oppilaaseen ja oppimiseen. Monissa musiikkiopistoissa tutkinnot suoritetaan konserttimaisesti, tekniset osiot soitetaan erikseen soittotunnilla.

Arvostelussa on monissa musiikkiopistoissa siirrytty arviointiin hyväksytyt/uusittava perustaso 1- ja 2- tutkinnoissa, perustaso 3:sta,

sekä musiikkiopistotason tutkinnosta annetaan yleisarvosana 1-5. Suullinen ja kirjallinen palaute ovat nousseet tärkeiksi arvioinnin muodoiksi, lisäksi joissain musiikkioppilaitoksissa on käytössä itsearviointi. Mutta tutkintojen ohessa vähintään yhtä tärkeitä, jollei tärkeämpiäkin tavoitteita ovat konsertit ja esiintymiset niin solistina kuin ryhmän tai orkesterin jäsenenä. Samoin tietenkin itse oppiminen ja soittamisen ilo, positiivisen musiikkisuhteen luominen soiton opiskelijalle koko eliniäksi.

Onko oppimateriaali sama kuin opetussuunnitelma? Näin välillä tuntuu olevan. Onhan helppoa avata oppikirjan ensimmäinen sivu ja aloittaa lukeminen/ tehtävien tekeminen/ soittaminen siitä. Tavoitteena saavuttaa kirjan viimeinen sivu aikanaan. Tämä kuulostaisi opettajankin näkökulmasta aika selkeältä tehtävältä; toimia oppilaan oppaana sivu sivulta edeten. Vaarana vain silloin on, että oppilaalle tulee esitellyksi vain yhden tekijä(ryhmä)n näkemys opetettavista asioista. Tämä voi kahlita opettajan omaa pedagogista ajattelua ja kaavamaisista opetusta. (Uusikylä & Atjonen, 2005 s. 56)

Oppimateriaali ei siis saa olla synonyymi sanalle opetussuunnitelma!

Colourstrings-materiaalin äärellä jo yli kaksikymmentä vuotta työskennelleenä olen törmännyt juuri edellä mainittuun ongelmallisuuteen. Joko opettajat opettavat kirjaimellisesti sivu sivulta edeten aapisia, ja puuduttavat näin oppilaat mekaaniseen toistamiseen tai opettajat tuntevat materiaalin ja peruslogiikan niin huonosti, että asioita opetetaan sikin sokin sieltä täältä poimien, saattaen oppilaat täydelliseen epäloogisuuden tilaan. Nämä molemmat ovat tietysti ääritapauksia, mutta kertovat siitä, että loistavakaan oppimateriaali ei tee kumpaakaan, oppilasta eikä opettajaa, onnelliseksi. Siksi niin opettajat kuin opiskelijat tarvitsevat kurssittamista ja ohjausta, ei vain kerran vaan toistuvasti, näinkin laajan materiaalin äärelle.

Sisäistääkseen Colourstrings-materiaalia ja -ajattelua opettajan tai opiskelijan on kurssin tai ohjausperiodin jälkeen tärkeintä päästä itse kokeilemaan materiaalin opettamista. Opettaessa herää kymmeniä, satojakin kysymyksiä. Seuraavalle kurssille tultaessa, tulee seuranneeksi ohjaavan opettajan luentoja ja ajatuksia aivan eri näkökulmasta; omat kysymykset toimivat oppaina, ja tätä kautta omat uudet oivallukset syntyvät. Tavoitteena onkin, että Colourstrings- materiaali suodattuu jokaisen opettajan oman persoonallisuuden läpi. Tällöin vihkojen käyttö ei ole mekaanista toistamista, vaan opettaja itse aidosti innostuneena ja ideat sisäistäneenä toimii oppilaan oppaana. Tässä tapauksessa myös muiden vihkojen ja kappaleiden yhdistäminen Colourstrings-materiaalin käyttöön sujuu luontevasti.

3.2 Colourstrings-materiaali

Géza Szilvay on käyttänyt yli kaksikymmentä vuotta elämästään tämän materiaalin kokoamiseen ja luomiseen. Silmiin pistävää hänen työskentelyssään on ollut peräänantamattomuus ja itsekriittisyys. Kun ensimmäinen A-aapinen v. 1977 julkaistiin, oli takana jo vuosien työ. Oppilaat olivat toimineet koevedosten elävinä palautteenantajina; se mikä ei toiminut tai ollut lasten mieleen, ei sopinut aapiseen. Tinkimättömänä omalle logiikalleen, joka muodostui Kodály-metodista yhdistettynä viulunsoiton tekniikan opettamiseen, Szilvay etsi lauluja, jotka sopivat kokonaisuuteen. Ensimmäinen aapinen oli ilmestyessään todella joukosta erottuva; kokoa oli A 3:sen verran, värikkäitä nuottiviivoja oli yksi tai korkeintaan kaksi, ja nuotit olivat neljällä värillä. Mitään vastaavaa ei oltu nähty. Szilvay olisi hyvin voinut olla tyytyväinen jo tähän saavutukseen, mutta näin ei käynyt. B-aapinen ilmestyi v. 1981, siinä tutut värihahmot vihreä karhu (G), punainen isä (D), sininen äiti (A) ja keltainen lintu (E) muuttavat nuottitaloon, jonka muodostavat nuo tutut mustat viisi viivaa; puolet vihkosta on vielä värillistä, ja toinen puoli jo tuttua musta-valkoista. Värit säilyvät osittain nuottiviivoissakin, sillä aina soitettavan kielen nuottiviivat ja nuotit ovat värillisiä. Näin siirtyminen kahden nuottiviivan systeemistä

viiden viivan systeemiin halutaan tehdä mahdollisimman helpoksi. Nykyisissä painoksissa on värien käyttöä pystytty vielä vähentämään entistä hienovaraisemmin nykyaikaistuneen painotekniikan ansiosta. Lapsen siirtyminen viidelle mustalle viivalle halutaan tehdä niin asteittain, ettei lapsi sitä oikeastaan itse edes huomaa.

1980-luvulla joukkoon liittyivät 3 asteikkovihkoa. V. 1994 ilmestyi A-aapisesta täysin uudistettu uusintapainos. Samana vuonna ilmestyivät myös Viuluviikarit-sonaattivihkot yhteistyössä László Rossan kanssa. V. 2004 ilmestyivät 3 viuluduovihkoa, saman kaksikon yhteistyönä. V. 2005 ilmestyivät aivan uudistetut laitokset A- ja B- aapisista. Koska ne olivat laajentuneet entisistä aapisista aivan valtavasti uuden lisämateriaalin myötä, täytyi vihkot jakaa neljäksi aapiseksi; A - B - C ja D. E- ja F-aapiset ovat olleet Szilvaylla ja muutamalla hänen kollegallaan koekäytössä jo vuosituhannen vaihteesta asti (itseni mukaan lukien), ensipainos niistä ilmestyi kesällä 2009. Julkaisua odottamassa ovat jokaisen viuluopettajan "reseptisivut", Yellow Pages (Volume I - II ja III), joista pitäisi löytyä apu niin rytmisiin, tahtilajillisiin kuin jousitekniisiinkin pulmiin.

Lisäksi Szilvaylta on julkaistu musiikkileikkikoululaisille tarkoitettua materiaalia. Yhteistyössä Rossan kanssa on syntynyt jo aikanaan viuluyhtye/orkesterivihkoja, jotka on julkaistu v. 1982, itse olin mukana soittamassa näitä kansanlaulusovituksia jo 1970-luvulla. V. 1990 ilmestyivät SML:n julkaisemana orkesterivihkot "Colourful Music".

Luettelo julkaistuista Colourstrings-materiaaleista löytyy liitetiedoista (LIITE 2).

Szilvay ei ole siis pysähtynyt laakereilleen lepäämään, vaan yksi idea on johtanut toiseen ja siitä kolmanteen. Hänen omat näkemyksensä ovat laajentuneet ja syventyneet, eikä hän ole halunnut pitää oivalluksiaan omina salaisuuksinaan. Kynnys uuden vihkon julkaisulle on kuitenkin korkea; materiaalia pitää riittävästi soitattaa oppilailla, ja saada palautetta niin oppilailta kuin kollegoilta. Prosessia ei kannata kiirehtää,

aika tekee aina tehtävänsä, jyvät valikoituvat akanoista. Vain ne kappaleet ja harjoitteet, jotka sopivat joukkoon, jäävät, uusiakin lisätään tai etsitään tarvittaessa.

Colourstrings -materiaali on tällä hetkellä laajuudeltaan jo ainakin viisi ensimmäistä soittovuotta kattavaa. Sen rinnalla on edelleen mahdollista opettajan omien kiinnostusten mukaan soitattaa oppilaillaan paljon muutakin. Szilvayn tarkoituksena on ollut luoda tukeva pohja viulunsoiton opiskelijan alkutaipaleelle, antaa soittajalle sellaiset eväät, että tulevan, mahdollisen jopa ammattilaisen, soittajan ei tarvitsisi myöhemmin opinnoissaan täytellä tyhjiä aukkoja.

Mutta ennen kaikkea materiaali on koottu lapsilähtöisesti: monipuolisia, kivoja lauluja ja kappaleita, joiden kautta kuin huomaamatta opitaan myös tekniikkaa ja musiikin lukutaitoa.

3.3 Kysely omille oppilaille

Tämä luku käsittelee kyselyä, jossa kartoitin oppilaitteni suhtautumista Colourstrings-viuluaapisiin ja jossain määrin myös omaa rooliani heidän oppaanaan, eli opettajuuttani.

3.3.1 Taustaa

Kartoittaakseni niin opettajuuttani suhteessa Colourstrings- materiaaliin kuin pienten oppilaitteni suhtautumista ja suhdetta niin Colourstrings- materiaaliin kuin tilanteisiin ja tapahtumiin, joita sen oppimiseen on liittynyt, tein kyselyn viidelle oppilaalleni ja heidän vanhemmilleen. Oppilaista kaikki aloittivat opinnot johdollani syyslukukauden 2007 alussa. Yksi oli soittanut vuoden, mutta edennyt tämän vuoden niin rauhallista vauhtia, että oli verrattavissa vasta-alkajaan. Viidestä oppilaasta neljä aloitti syksyllä 2007 koulunkäyntinsä Itä-Helsingin Musiikkikoulussa, IHMUssa (peruskoulu), jonka lukujärjestykseen kuuluu

neljä viikoittaista soittoryhmätuntia. Lisäksi oppilailla on viikoittainen musiikkiopiston yksityistunti. Toimin näiden neljän oppilaan sekä ryhmäettä yksityisopettajana. Viides kyselyyn vastannut oppilas oli aloittaessaan 5-vuotias, ja käy yksityistunneilla Itä-Helsingin Musiikkiopistossa, IHMOssa kaksi kertaa viikossa (45 min. jaettu kahteen pieneen tuntiin nuoren iän takia). Kysely tehtiin kevään 2009 aikana.

Halusin kohdentaa kyselyn aivan nuorimmille oppilailleni, jotta tulos olisi mahdollisimman objektiivinen. Pidempään niin IHMUssa kuin IHMOssa opiskelleet oppilaat ja heidän perheensä ovat mukana myös jo orkesteritoiminnoissa, jolloin pelkästään Colourstrings- materiaalin ja yksittäisen soitonopettajan panosta kokonaisuuteen on vaikeampi hahmottaa.

Tapahtuma, joka liittyi kaikkiin kyselyyn vastanneisiin oppilaisiin, oli kansainvälinen Colourstrings-kurssi Helsingissä elokuussa 2008. Kurssi oli viikon mittainen koulutustapahtuma jousisoitinopettajille, joista suurin osa oli viulisteja (lähes 100). Viikon aikana käytiin läpi Colourstrings-materiaalia luentojen, demonstraatioiden, yhteissoittoharjoitusten ja konserttien kautta. Toimin kurssilla Géza Szilvayn assistenttina; oppilaitani oli paljon mukana niin demonstraatioissa kuin konserteissakin esiintymässä. Lisäksi työskentelin ohjaavana opettajana 3-tunnin luennolla. Nuorimmille oppilailleni kurssilla esiintyminen oli varsin suuri ja jännittävä haaste, siksi siihen valmistauduttiin jo heti soitto-opintojen alusta lähtien, siis syksystä 2007.

Kyselyn kysymykset löytyvät liitesivuilta (LIITE 1). Seuraavassa luvussa on yhteenveto kyselyn tuloksista. Koska vastaajien määrä oli varsin pieni, puran vastaukset auki verbaalisesti, graafisen asemesta.

3.3.2 Tulokset

-Metodin tuttuus

Kartoittaakseni metodin tuttuutta perheille jo entuudestaan (esim. vanhemmat sisarukset), kohdistui ensimmäinen kysymykseni tähän seikkaan. Tuttuus voi tuoda mukanaan niin positiivisia kuin negatiivisia ennako-odotuksia, ja vaikuttaa siis myös opettajan tapaan esitellä materiaalia. Materiaalin tuntemattomuus taas antaa opettajalle vapaammat kädet suhteessa ennako-odotuksiin. Colourstrings-metodi oli entuudestaan tuttu kahdelle perheelle.

-Vanhempien soittotausta

Taustatiedoista kiinnosti myös vanhempien soittotausta. Samoin kuin edellinen kysymys, tämäkin haluaa kartoittaa mahdollisia ennako-odotuksia ja -asenteita. Jos vanhemmalla on vähäisintäkään omaa kokemusta soittotunnilla olemisesta, hän tuo kokemuksensa väistämättä mukanaan myös lapsensa soittotunnille. Aina nämä kokemukset eivät ole välttämättä vain positiivisia. Toisaalta itse soittotunneilla käynyt vanhempi osaa todennäköisesti neuvoa lastaan kotona hieman asiantuntevammin kuin asiaa tuntematon vanhempi. Kummatkin lähtökohdat ovat mielestäni samanarvoisia, jos vanhempien ensisijaisena tarkoituksena on olla läsnä lapsensa harrastuksessa kannustavana tukihenkilönä.

Näistä lapsista neljällä äidillä ja kolmella isällä oli jonkinlaista soittotaustaa omasta lapsuudestaan.

-Ero lasten ja vanhempien soitonopiskelussa

Koska näin moni vanhemmista oli soittanut itse lapsena, olikin mielenkiintoista saada vastaukset seuraavaan kysymykseen, joka kartoitti Colourstrings-metodin tuomia eroja heidän omiin soittopintoihinsa. Soitonopiskelu tuntui eroavan varsin selvästi vanhempien

omista opinnoista. Lapsilähtöisyys, emotion ja ilmaisun mukaan ottaminen soitto-opintojen alusta asti sekä ryhmätunnit mainittiin selkeimpinä eroina.

-Colourstrings-materiaali

Seuraavat kysymykset kohdistuivat itse materiaaliin, aapisiin. Kysyin miten lapsi suhtautui aapiseen ensi viikkoina. Vastauksista kävi ilmi, että aapisten värit ja kuvat olivat selkeästi inspiroineet lapsia. Kynnys aloittaa soittaminen lastenkirjan oloisesta kirjasta on ollut matala. Suorana palautteena tuli, että "aapiset ovat kivoja".

Toinen aapisiin liittyvä kysymys oli: minkälaiset välineet viuluaapiset ovat antaneet lapsen soitonopiskelulle. Viuluaapiset ovat selkeästi antaneet lapsille tukevan, loogisen pohjan soiton ja teoriankin oppimiselle. "Uudet asiat rakentuvat ymmärrettävästi vanhojen päälle. Lastenlaulujen runsas käyttö inspiroivaa, melodiat yksinkertaisia, mutta mielekkäitä. Vaikeampiakin teknisiä asioita oppii varhain, lähes huomaamatta.", luki eräässä vastauksessa.

-Relatiivisen solmisoinnin integrointi soitinopetukseen

Kodály-metodiin pohjaava relatiivisen solmisaation integrointi soitinopetukseen on haastava asia niin kirjantekijälle kuin opettajalle. Kuinka kuljettaa niin soittoteknisiä asioita kuin teoreettisia asioita rinnakkain unohtamatta laulamista. Integrointiin liittyviä asioita kartoitin kahdella kysymyksellä; "Tuntuuko lapsi ymmärtävän, mitä soittaa (relatiivisen solmisaation integrointi, liikkuva do) ja toisaalta onko opettaja selittänyt asiat riittävän selkeästi, jotta ymmärtäminen on sisäistynyt?" Vastaukset olivat joko kyllä/ ei-muodossa. Kyllä sarake sai kaikki äänet.

Tästä olin erityisen iloinen, sillä tässä kohtaa ollaan mielestäni oman opettajuuteni ytimessä suhteessa materiaaliin.

Koska aapisiin ei liity pianosäestysvihkoa, halusin kartoittaa, miten oppilaat ovat kokeneet László Rossan sovittamien Viuluviikarisonaattivihkojen, jotka ovat viulu-piano duoja, kappaleet. Vastaajien mukaan aapisten oheismateriaalit on koettu sopivana lisänä, pääsääntöisesti lisämotivaatiota antavana.

-Vierailijat oppitunnilla

IHMUssa käy lukuvuoden aikana kymmeniä vierailijoita niin koti- kuin ulkomailta. Vierailijoiden luokassa oloaika vaihtelee 3 minuutista muutamaan tuntiin. Minua kiinnosti, miten lapset ovat kokeneet vierailijat. Vastauksista ilmeni, että lapset ovat niin tottuneita tunneilla käyviin vierailijoihin, että heistä ei juuri kotona edes mainita. Vanhemmat olivat sitä mieltä, että vierailut eivät häiritse lapsen opiskelua, joskus voivat olla jopa motivoivia, kun tulee halu näyttää omaa osaamistaan.

-Esiintyminen 2008 Colourstrings-kurssilla

Colourstrings-kurssilla esiintyminen ja siihen valmistautuminen näiden oppilaiden kohdalla kiinnosti minua erityisesti. Olihan heillä elokuussa 2008 soitto-opintoja takana vasta vuosi! Olin valmistellut lapsia tietoisesti esiintymiseen koko lukuvuoden ajan. Kaikki lapset esiintyivät lukuisia kertoja lukuvuoden 2007-2008 aikana, jotta positiivinen itseluottamus suhteessa lavalla olemiseen olisi kohdillaan. Kurssin takia oli harjoituksia myös kesä- ja heinäkuussa, kesäloman "uhraaminen" soitolle saattoi myös tuntua harmilliselta. Lapset eivät kuitenkaan tuntuneet surevan kesätöitä, pikemminkin he itse kyselivät toukokuussa 2009, eikö tulevana kesänä ole mitään vastaavaa! Kurssilla esiintyminen kesällä 2008 ja siihen valmistautuminen tuntui olleen sekä hauskaa että jännittävää. Kokemus oli hieno, sillä kaikki sujui loistavasti. Lasten saama positiivinen, välitön ja ylitsepursuavan kannustava palaute kansainväliseltä ammattiyleisöltä tuntuu painuneen mieleen niin lapsille kuin vanhemmille.

-Yhteenveto Colourstrings-opinnoista

Viimeinen kysymykseni kohdistui yhteenvetoon tähänastisesta opiskelusta. Kokonaisarvio lapsen tähänastisesta soitonopiskelusta Colourstrings-metodilla oli vanhempien mielestä erinomaista.

Yhteenvetona viiden perheen palautteesta itselleni oli se, että metodi materiaaleineen toimii, ja minä opettajana olen sinut metodin kanssa. Sen opastama tie viulunsoiton saloihin pystyy pureutumaan siihen oleellisimpaan asiaan, eli lapsen oman motivaation herättämiseen!

4 PEDAGOGIIKKA - OPETTAJUUS

4.1 Opettajasta ohjaajaksi?

Oma mielenkiintoni siirtymiselle opettajan roolista ohjaajan rooliin on syntynyt vähitellen. Tarvittiin n. 20 vuotta opettajan kokemusta Colourstrings-materiaalin äärellä, jotta roolinvaihto opettajasta ohjaajaksi alkoi tuntua mahdolliselta. Kokemusta luennoitsemisesta on kohdallani ehtinyt karttua Sibelius- Akatemian viulupedagogiikka-opiskelijoille, SJO:n (Suomen jousisoitinopettajien) vuosipäivillä jousisoitinkollegoille ja Colourstrings-kursseilla kansainvälisille viulunsoitonopettajaryhmille. Itä-Helsingin Musiikkiopistossa vierailee vuosittain kymmeniä vieraita, jotka seuraavat opetustani. Myös heidän kanssaan voi useinkin puhua ohjaamisesta; oppitunnin jälkeen keskustelen vierailijoiden kanssa, ja vastailen kysymyksiin sekä kerron ideoitani.

Opinnäytetyöhöni Metropolian aikuiskoulutuksessa tuntui hyvin luontevalta liittää luennoitsemista ja ohjaamista. Todella hienolta tuntui mahdollisuus saada opastaa kahta opiskelijaa lähes lukuvuoden ajan Colourstrings-metodiin. Luvussa 5.2 kerron tarkemmin tästä ohjausprosessista. Luvussa 5.3 pitäydytään opiskelijoiltani saamaan palautteeseen opintojaksosta ja niiden herättämiin ajatuksiin.

4.2 Hyvä opettaja

Jotta voisi lähteä ohjaamaan opiskelijaa tai kollegaa, on ensiarvoisen tärkeää tiedostaa, millaisista ominaisuuksista muotoutuu hyvä opettajuus.

Vaikka Kari Uusikylän ja Päivi Atjosen loistava kirja "Didaktiikan perusteet" onkin tarkoitettu koulun opettajille, ja ennen kaikkea ala-

asteen luokanopettajille, niin mielestäni kirjan sisällöstä suurin osa kuvaa loistavasti myös omaa opettajan työtämme musiikkioppilaitoksissa. Oppimisprosessi ja opettaminen ovat yleisilmiöitä eikä viulunsoiton opiskeleminen tai opettaminen pääosiltaan poikkea näistä. Niinpä kirjan määritelmä lahjakkaasta opettajasta on varsin osuva kuvaamaan myös lahjakasta viulunsoitonopettajaa. Myös Siv Theirin määritelmä pätevän opettajan ominaisuuksista on yleispätevä, opetusaineesta riippumaton.

"Opettajan ammatti vaatii jatkuvasti päätöksentekoa. Työssä tarvittavan didaktisen ja psykologisen tiedon soveltaminen vaatii riittävää loogista ajattelukykyä. Ilman muuta selvää on, että aineenopettajalta vaaditaan riittävää oman alansa intelligenssiä. Ihmissuhdetaidot, empatia sekä omien tunteiden havaitseminen ja hallinta ovat tärkeitä hyvän opettajan ominaisuuksia. Kun vielä lisätään seuraavat ominaisuudet: luovuus, rohkeus ja huolenpito höystettynä loogisella älyllä, sosiaalisella intelligenssillä ja erityislahjakkuuksilla alkaa hyvän, lahjakkaan opettajan kuvaus olla valmiina" (Uusikylä & Atjonen, 2005, s. 98).

Uusikylä siteeraa Siv Theiriä, jonka mukaan opettajan pätevyys on:

-kognitiivista :opettaja tarvitsee vankan tieto- ja toimintaperustan

-affektiivista: asenteet, arvot, kunnioitus ja uudistushalu vaikuttavat opetustyön tuloksellisuuteen

-sosiaalista: opettajalla pitää olla yhteistoimintavalmiuksia ja vuorovaikutustaitoja

-persoonapohjaista : ihmiskäsitys ja -tuntemus, itsetunto, persoonalliset piirteet, rehellisyys ja työtavat vaikuttavat opettajan työhön

-psikomotorista : Opettajalta vaaditaan reaktionopeutta, näppäryyttä ja "käden älykkyyttä"

-luovaa : opettaminen vaatii omaperäisyyttä ja uudistuskykyä

-pedagogis-kommunikatiivista :ihmissuhdetaidot ja viestintätaidot ovat tärkeitä opettajan työssä

-hallinnollisia : opettaja tarvitsee organisointikykyä ja johtamistaitoa

-strategista : opettaminen vaatii erittely-, priorisointi- ja toimeenpanokykyä

-simultaanikapasiteetiltaan hyvää : opettajan pitää kyetä koordinoimaan ja hallitsemaan monia asioita samanaikaisesti

Opettajan olisi tärkeää tulla tietoiseksi omista vahvuuksistaan, jotta hän osaisi hyödyntää niitä tehokkaasti. Samalla hänen pitäisi myös pyrkiä parantamaan heikkouksiaan (Uusikylä & Atjonen, 2005, s. 212-213).

Paljon on vaatimuksia! Onneksi kenenkään ei tarvitse yrittää olla täydellinen.

Näitä kaikkia ominaisuuksia ei itseltään opettajana tai opiskelijalta/ohjattavalta voi tietenkään vaatia, mutta niin oleellisen tärkeitä ne kaikki ovat, että vähitellen ohjaus-prosessin edetessä kaikista edellä mainituista eri osa-alueista tulisi pyrkiä keskustelemaan; miten ja millä tavalla ne liittyvät ja vaikuttavat itse käytännön työhön.

4.3 Ohjaajan edellytykset

Jotta opettaja voi toimia ohjaajana opiskelijoille tai toisille opettajille, on hänen itsensä täytettävä joitakin kriteereitä. Kari Uusikylä ja Päivi Atjonen esittelevät kirjassaan osuvia määritelmiä.

"Pedagogisesti tai didaktisesti taitava havainnoija ja ajattelija kykenee erottelemaan opetusta monipuolisesti. Hän pohtii tavoitteita ja niihin pääsemiseen erilaisia keinoja ja arvioi syitä ja seurauksia, käsitteellistää kokemuksiaan. Opettaja siis ymmärtää, että opetus on monitasoinen ja kompleksinen kokonaisuus. Taitava opettaja pystyy tekemään tarkkoja havaintoja oppilaidensa työskentelystä ja pääättelemään, mihin toimiin hänen tulee niiden johdosta ryhtyä. Näin opettaja luo itselleen toimintaperiaatteita, jotka ovat aiheellisia ja joita voi arjessa soveltaa tuloksellisesti. Opettaja hyödyntää myös sellaista kokemuksen tuomaa hiljaista tietoa, jota on joskus vaikea käsitteellistää ja joka ei ole puhtaasti kognitiivista (tiedollista). Didaktinen ajattelu on aina persoonallista, ja vain persoonana opettaja voi tukea oppilaittensa varttumista persoonallisuuksiksi." (Uusikylä&Atjonen 2005, s. 221-222).

Uusikylä on kirjassaan niin ikään varsin osuvasti esitellyt opettajan "uravaiheet". Ohjaavalle opettajalle, tai kelle tahansa opettajalle, on hyödyllistä tiedostaa, että oma ja muidenkin ura saattaa noudattaa tätä

hieman karkeaa jakoa. Ymmärrystä ja empatiaa voi löytyä lisää, kun sijoittaa ohjattavat ja kollegat alla mainittuihin kategorioihin. Uusikylä siteeraa Martin Hubermania (1992), jonka mukaan voi opettajan työuran jakaa seuraavasti:

-selviytymisen ja löytämisen vuodet (muutamia alkuvuodet), vaihe voi olla nuorelle opettajalle hyvin raskas, todellisuussokin läpäisemä.

-vakiintumisen vuodet, alkuvaikeuksien jälkeen löytyy voimia jo oman toimimisen arvioinnille

-"kriisi"- kyseenalaistamisen aika, oman linjan valitsemisen aika: ryhdyntä kokeileväksi ja kehittäväksi vai epäilijäksi ja uudelleenarvioijaksi - tämä vaihe on varsin pitkäkestoinen

-kehittäjillä edessään seesteisiä, mukavia työvuosia, kun taas epäilijät ovat ajautuneet konservatismiin vastustamaan kaikkea uutta kehitystä

-irrottautumisen vuodet, jonka jälkeen jäädytään eläkkeelle tyytyväisinä tai väsyneinä ja katkerina, riippuen edellisistä vaihevalinnoista (Uusikylä&Atjonen 2005, s. 216).

Malli opettajan uravaiheista on mielenkiintoinen, ja mielestäni varsin oikeaan osuva. Ohjaajan tulee tiedostaa omaan ammattitaitoonsa johtaneet seikat, hän on todennäköisesti omalla urallaan päätenyt kehittelijäksi ja kokeilijaksi, joka on jo päätenyt mukavan seesteiseen vaiheeseen työurallaan. Mitkä ovat ne asiat, joita hän on urallaan halunnut kehittää ja kokeilla, ja miksi? Miksi hän on päätenyt niihin ratkaisuihin, joihin on päätenyt? Miksi hän todennäköisesti edelleen jatkaa samalla kehitys/kokeilulinjalla?

Toisaalta myös tieto siitä, että kollega, joka ei ole yhtä innokas ja innovatiivinen suhteessa uusiin haasteisiin, on valinnut uransa suunnaksi epäilevämmän linjan, auttaa ymmärtämään tätä kollegaa. Työyhteisössä heidänkin kanssaan on hyvä tulla toimeen, ja tieto eri "linjavalinnoista" voi auttaa ymmärtämään toista mahdollisten ongelmien ilmetessä.

Jos haluan auttaa opiskelijoitani kehitys/kokeilulinjalle, niin minun ohjaavana opettajana on kannustettava opiskelijoita positiiviseen

asenteeseen uusia, ennen kokeilemattomia asioita kohtaan. On selvää, että uudet asiat tuntuvat vaikeilta, mutta yrittämättä ei löydy eikä synny omia ratkaisuja, jotka ovat ensiarvoisen tärkeitä opettajaidentiteetin kehityksen alkamiselle. Ideaalia olisi, että opiskelijat saisivat opiskeluaikanaan niin paljon opetuskokemusta, että he kokisivat varsinaisesti työelämään siirtyessään olevansa jo selviytymis- ja löytämisvaiheen loppuosassa, siirtymässä kohti vakiintumisen vaihetta.

Kesän 2009 Colourstrings-kurssilla Itävallan St.Paulissa ohjaajana toimiessani oli upeaa havaita, miten monet opettajat olivat valinneet tuon kokeilevan ja kehittävän opettajanlinjan. Moni itseäni iäkkäämpikin pitkän linjan opettaja oli vielä saamassa "uusia tuulia" opetukseensa, ja innosta puhkuen he uppoutuivat aapisten maailmaan. Valitsin ohjaajana pienimuotoisissa 20-hengen workshopeissa linjakseni parityöskentelyn, jossa jokainen sai olla sekä opettajan että oppilaan roolissa. Työskentelymuoto tuntui olevan erittäin antoisa. Kädestä toinen toisiaan auttaen he pääsivät oivaltamaan niin opettajan kuin oppilaankin näkökulmasta Szilvayn aapisten oivalluksia ja opetuksia. Jokainen tehtävä tuotti tietenkin keskustelua ja kysymyksiä, joihin yhdessä pohtien etsimme vastauksia ja suuntia.

5 COLOURSTRINGS-OPINTOJAKSO METROPOLIASSA

5.1 Luento opiskelijoille

Luento seitsemälle 2. vuoden viuludidaktiikkaopiskelijalle syksyllä 2008 aloitti osaltani opinnäytetyöni ohjaamisosuuden. Luento oli kestoaltaan kolme tuntia, mikä rajoitti käsiteltävien asioiden ja aapisten määrää. Avustajina luennolla toimivat kolme oppilastani Itä-Helsingin Musiikkikoulun 2. luokalta. Rajatun ajan vuoksi päätin keskittyä A-aapiseen, ja hieman lopuksi rakentaa ajatuksellista siltaa B- C- ja D-aapisiin. A-aapiseen keskittyminen oli mielestäni perusteltua myös siksi, että tämän aapisen myötä avautuu selkeimmin Szilvayn upeat oivallukset tuoda viulunsoiton vaikeinakin pidetyt tekniset ongelmat ja haasteet jo pienen lapsen ratkottaviksi. Halusin myös korostaa opiskelijoille, kuinka tärkeää on rakentaa soittamisen perusta rauhassa ja huolella, kiireettä.

Alkuesittelyn ja johdannon jälkeen opiskelijat kaivoivat soittimensa koteloistaan, ja teimme "aikamatkan" heidän ensimmäiselle viulutunnilleen. Pohjustin uusia sivuja, soitimme yhdessä, "opetin" opiskelijoita, kuin he olisivat pieniä lapsia. Kysymysten ilmetessä, jäimme pohtimaan asioita, ja näin etenimme suunnilleen puoliväliin vihkoa. Tällöin saapuivat avustajat (oppilaani), joiden kanssa työstimme A-aapisen loppuun. Avustajat usein näyttivät, kuinka sivu soitetaan, ja sitten isona orkesterina soitimme yhdessä. Tunnelma oli lämminhenkinen, ja yhdessä tekemisen ilo välittyi sekä pienistä että isoista soittajista. Mikä tärkeintä opiskelijat näkivät, kuinka asiat oikeasti toimivat pienillä lapsilla. He myös saivat havainnoida, kuinka minä käyttäydyin oppilaitani kohtaan. Mitä neuvoja, ohjeita, mitä soittoasentojen korjauksia, minkälaista äänen käyttöä, kielen käyttöä, laulamista ym. liittyy opetustilanteeseen.

Kolmen tunnin luento/demonstraatio on Colourstrings-materiaalin esittelylle toivottoman lyhyt aika, mutta tarkoitus olikin antaa

"makupaloja" metodista sekä herättää kiinnostusta ja tietoisuutta metodin olemassa olosta.

5.2 Opiskelijoiden ohjaaminen

Kahden Colourstrings-metodiin tutustuvan opiskelijan ohjaaminen omilla ehdoillani, ilman tarkkaan rajattuja aikarajoituksia kuulosti jo etukäteen mielenkiintoiselta ja sopivan haastavalta tehtävältä.

Lähdin ajatuksesta, että ensin heidän tulee seurata viuluvalmennustunteja, joilla he näkevät alkeisopetusta ryhmässä toteutettuna kokeneen opettajan toimesta. Samanaikaisesti yhteisillä tapaamisilla kahlasimme lähes sivu sivulta läpi A- ja B-aapiset. Näillä tunneilla opiskelijat kädestä pitäen "opettivat" toinen toisiaan.

Kevätlukukauden ajan opiskelijat opettivat yhtä oppilasta kerran viikossa musiikkiopiston yksityistunnin tapaan; oppilaat olivat syksyn ajan soittaneet viuluvalmennusryhmässä, joten he eivät olleet aivan vasta-alkajia. Kevään aikana kävimme opiskelijoiden kanssa läpi myös C- ja D-aapiset, Viuluviikarit 1-, 2-, 4-, 5- ja 6-viikot, sekä viuluduovihkoja. Molemmat opiskelijat opettivat kolmea edistyneempää ohjaavan opettajan oppilasta yhden yksityistunnin verran. Lisäkokemukseksi opiskelijoille muodostui myös yhden ryhmätunnin pitäminen Itä-Helsingin musiikkikoulun 2.luokan viuluryhmälle.

Liitetiedoissa kerrotaan (LIITE 3) Colourstrings-opintojakson tuntijako.

Kaikkein eniten meni aikaa aivan tarkoituksellisesti palautekeskusteluihin oppilaiden yksityistuntien jälkeen. Molemmat opiskelijat opettivat oppilaitaan samaan aikaan, ja seurasin kunakin viikkona n. puolet tunnista toista ja toisen puolen toista opiskelijaa. Joka viikko kokoonnuimme yksityistuntien jälkeen yhteiseen keskustelupalaveriin. Keskustelua liittyi runsaasti myös materiaalin läpikäyntitunteihin, joihin liittyi myös "kädestä pitäen"-opettamista, sillä se on yksi vaikeimpia osa-alueita nuorelle, kokemattomalle opettajalle.

Ilahduin lukiessani Päivi Tynjälän kirjaa "Oppiminen tiedon rakentamisena", sillä kirjasta löytyi hieno jäsentely tilannesidonnaisen oppimisen mallista. Malli noudatti aivan samaa jäsentelyä, jonka itse olin suunnitellut ja toteuttanut ohjatesani opiskelijoiden Colourstrings-opintopakettia. Tynjälän mukaan tilannesidonnaisen oppimisen malli on seuraavanlainen:

Mallintaminen; tuntien seuraaminen, havainnoiminen. Havainnoinnin tuloksena opiskelijat muodostavat käsityksen tehtävän suorittamisesta.

Colourstrings-opintokokonaisuudessa tätä vastasi viuluvalmennustuntien seuraaminen.

Valmentaminen; Kun opiskelijat suorittavat itse opettamista, ohjaava opettaja tarkkailee heidän toimintaansa ja antaa tarvittaessa neuvoja, tukea, ohjausta, mallintamista, palautetta ja uusia tehtäviä.

Opintokokonaisuudessamme tätä vastasi opiskelijoiden pikkuoppilaan opettaminen yksityistunneilla.

Tukeminen; Opiskelijalle annettava tuki voi olla joko verbaalista tukea neuvojen ja ohjeiden muodossa, tai se voi käsittää erilaisia apuvälineitä, joilla helpotetaan oppimisprosessia.

Colourstrings-opiskelijat saivat tukea keskustelutuokioissa, joita oli viikoittain.

Ilmaiseminen; Opiskelijoiden on tärkeää ilmaista sanallisesti omia ajatuksiaan tiedoistaan ja ongelmanratkaisuprosesseistaan. Ohjaava opettaa voi esim. esittää kysymyksiä.

Opintokokonaisuudessamme vastaavanlaisia kysymyksiä esitettiin tuntien jälkeisissä keskustelu-tuokioissa.

Reflektio; Opiskelija miettii omaa opettamistaan jälkeinpäin kriittisesti tarkastellen, ehkä verraten omaa opettamistaan ohjaavan opettajan opettamiseen. On myös mahdollista esim. videoida opetustilanne, ja tarkastella tallennetta jälkeinpäin yhdessä ohjaavan opettajan kanssa.

Colourstrings-opintojaksolla opiskelijoita kannustettiin oman työnsä reflektoinnin alkuun keskustelutuokioissa.

Tutkiminen; Sitä mukaa, kun opiskelijan taidot kasvavat, ohjaavan opettajan ohjaava ja kontrolloiva rooli vähenee. Samalla opiskelijoita kannustetaan tutkivaan asenteeseen, ongelmien asetteluun sekä niiden ratkaisemiseen.

Opintojaksossamme tätä vastasivat loppukevään oman oppilaan tunnit, ohjaavan opettajan oppilaiden opettaminen ja ryhmätunnin pitäminen. (Tynjälä, 1999, s. 140-142).

Koska ohjausjakso oli ajallisesti kuitenkin rajattu vajaan lukuvuoden mittaiseksi, täytyi minun ohjaajana miettiä jo etukäteen, mikä on se osa-alue, johon opiskelijoissa pystyn ja haluan eniten vaikuttaa. Koska molemmat opiskelijat olivat soitto-opinnoissaan jo varsin pitkällä, oli turhaa kyseenalaistaa heidän *yleistä kyvykkyyttään* ja myöskään *erityiskykyjä*, jotka liittyvät oppimiseen ja erityisesti viulunsoiton oppimiseen. Sen sijaan kolmanteen oppimiseen liittyvään ominaisuuteen, *kykyyn sitoutua tehtävään*, voisin ehkä osaltani vaikuttaa. Taru Kiven kirjassa "Oppimisen taidot" on määritelty lahjakas oppija, jolla on nuo kolme edellä kursivoidulla mainittua ominaisuutta. Kiven mukaan

"kolmantena keskeisenä oppimisen onnistumisen tekijänä pidetään kykyä sitoutua tehtävään. Tehtävään sitoutumiseen liittyy kyky innostua ja kiinnostua työstä sekä tehdä sitä kestävästi, sitkeästi, päättäväisesti ja työlle omistautuen. Itseluottamus ja usko omiin kykyihin, korkeiden tavoitteiden asettaminen työlleen, kriittistä oppiminen ja oman työn arvioiminen sisältyvät lahjakkaaksi arvioidun oppijan ominaisuuksiin." (Kivi, 2000, s. 64-65).

Opintojakson päätteeksi molemmat opiskelijat kirjoittivat löyhästi suuntaa antavien kysymysteni pohjalta palaute-esseet Colourstrings-opintojaksosta johdollani. Palaan näihin kirjoitelmiin ja niistä saamaani palautteeseen luvussa 5.3.

Palaute-esseen "johdantokysymykset" ovat liitetiedoissa (LIITE 4).

5.3 Opiskelijoiden palaute

Auttaakseni opiskelijat palaute-esseen kirjoittamisen alkuun, annoin heille muutamia löyhiä suuntaa-antavia kysymyksiä. Ilokseni huomasin, että molemmat olivat alkuun päästyään intoutuneet miettimään kulunutta opintojaksoamme, ja sen herättämiä ajatuksia ja pohdintoja varsin laaja-alaisesti. Jo tämän koin suurena positiivisena palautteena itselleni.

Opiskelijoiden motiivi osallistua varsin työteliäälle opintojaksolle juontui hieman eri lähtökohdista. Toinen oli kuullut jo aiemmin Géza Szilvayn ja Lasse Lagercrantzin (kontrabasso) luentoja kansainvälisillä foorumeilla, lisäksi hän oli IHMOssa opiskellessaan soittanut orkesterissa, jossa suurin osa nuorista oli alusta asti Colourstrings-metodilla opiskelleita (hänestä itsestään poiketen). Nämä seikat olivat herättäneet mielenkiinnon metodia kohtaan. Toinen opiskelija kaipasi opettamiseensa johdonmukaisuutta ja perustellumpaa otetta; näkemiensä väläysten pohjalta Colourstrings-metodista, hän ajatteli saavansa vastauksia kysymyksiinsä tästä opintojaksosta.

Ryhmän pieni koko oli ilmeisen onnistunut, henkilökohtaiselle palautteelle oli riittävästi tilaa ja aikaa, samoin omakohtaisille kokemuksille. Pieni ryhmäkoko teki mahdolliseksi myös toteuttaa eritasoisten ohjaavan opettajan oppilaiden opettamisen, mikä koettiin tärkeänä opintojaksoa rikastavana tekijänä.

Opettamisen aloittaminen viuluvalmennuksessa aloittaneen oppilaan kanssa koettiin hyvänä asiana. Opiskelijoilla oli turvallisempi olo aloittaa oma työskentelynsä, kun ihan ensimmäiset asiat oli opettanut kokenut opettaja. Valmennustuntien seuraaminen oli tärkeä prosessin aloitus, kokeneen opettajan ohjaaman (Lucia Nakova-Haikarainen) ryhmätunnin seuraaminen avasi ikkunan koko metodin äärelle.

Itse oppilaan opettamisessa törmättiin samoihin ongelmakohtiin kuin muidenkin harjoitusoppilaiden kanssa: luontevien soittoasentojen löytäminen ja vakiinnuttaminen, plastisuuden löytäminen käsien liikeratoihin muutamia mainitakseni. Ja tietenkin näin onkin, mikään metodi ei voi antaa "hokkus pokkus" vastausta näihin soittamisen ikuisuusksymyksiin. Kaiken kaikkiaan soitonopettaminen onkin äärimmäisen pitkäjänteistä ja kärsivällisyyttä vaativaa työtä juuri näiltä osin, ja vain aika näyttää, kuinka opettaja onnistuu kyseisten asioiden opettamisessa. Szilvayn A-aapinen pyrkii auttamaan niin opettajaa kuin oppilasta näiden asioiden äärelle aloittamalla viulunsoiton hyvin pehmeästi erilaisilla viulunsoiton "esikoulu" -harjoitteilla. Toinen opiskelija kokikin näiden harjoitteiden auttaneen oppilastaan. Lisähaastetta asentojen ja liikeratojen opettamiselle tuo se, että opettajan täytyy hyvin pitkälti tehdä niitä oppilaan kanssa kädestä pitäen. Tämä "oppilaiden käsillä soittaminen" oli opiskelijoiden mielestä aluksi vaikeaa ja jännittävää, mutta selkeästi opiskelijoiden ote varmentui jakson edetessä.

Haastavana oppilaan kanssa pidettiin myös sitä, että opiskelijan tulee olla ikään kuin asiantuntija suhteessa metodiin, vaikka asiantuntijuutta ei vielä ollut. Hyvänä koettiin se, että aluksi ohjaava opettaja oli voimakkaammin läsnä oppilaan tunneilla ja kevään edetessä hän antoi enemmän tilaa opiskelijan omalle työskentelylle.

Palautekeskustelumme, joissa sivusimme niin viulunsoiton teknisten asioiden opettamiseen liittyviä kuin opettaja-oppilas-suhteeseen liittyviä asioita, olivat olleet opiskelijoiden mielestä antoisia. He olivat usein jatkaneet keskusteluja niin keskenään kuin pohtineet viikon aikana omilla tahoillaan. Tämän tyyppisiin keskusteluihin tulisi olla aikaa aina, kun puhutaan ohjaamisesta. Ne ovat avain pitkäkestoiseen oivallukseen ja pohdintaan asioiden ymmärtämiseksi.

Keskustelut sivusivat mm. konkreettisia juuri päättyneeseen oppituntiin liittyneitä ongelmia, kuten miten asettaa oppilaan vasen käsi paikoilleen I asemaan, kun lapset ovat tottuneet soittamaan huiluaääniä korkealla

otelaudalla, tai miten saada jousikäden otetta rentoutumaan. Tai sitten ylipäänsä opetustilanteeseen liittyviä asioita, kuten miten pitää oppilaan mielenkiinto yllä koko oppitunnin ajan, tai miten reagoida, kun oppilaalla olisi kymmeniä omia tarinoitaan mielessään, joita haluaisi kertoa.

Oman opettajaidentiteetin rakentumista pohdittiin, samoin ohjaavan opettajan roolin merkitystä tuon identiteetin rakentumisessa (opiskelijoilla oli myös ainakin toinen ohjaava opettaja samaan aikaan opinnoissaan). Ohjaavan opettajan palautteella ja kannustavalla/ ei kannustavalla asenteella tuntui olevan valtavan suuri merkitys opiskelijan opettajaidentiteetille. Opettajaidentiteetti, jota oikeastaan ei vielä olekaan olemassa, saa helposti epävarman ja heikon itsetunnon omaavan suunnan, jos ohjaava opettaja yhtään vihjaa palautteessaan tähän suuntaan. Huomasin, että opiskelijoiden minäkuva suhteessa opettamiseen on huomattavasti hauraampi kuin pienten, soittotaivaltaan aloittavien lasten minäkuva suhteessa soittamiseen. Tämä tulisi pitää mielessä opiskelijoita ohjatessa.

Mielenkiintoinen kysymys oli myös opettajan auktoriteetti suhteessa oppilaaseen, miten tai mistä aineksista se muodostuu, jos muodostuu. Yksimielisiä olimme siitä, että opettaja tarvitsee auktoriteettiaseman suhteessa oppilaaseen, liika "kaverimeininki" ei tuota pitkällä tähtäimellä toivottua tulosta. Lapset tarvitsevat päästäkseen oppimistilaan rinnalleen auktoriteetin, johon nojata ja tukeutua. Vasta silloin he ovat valmiit siirtymään tilaan, jossa oppiminen voi alkaa. Kaveriopettajan kanssa tilanne on monimutkaisempi; lapsi kyseenalaistaa hyvin pian sen, kumpi tilannetta johtaa: "minä vai ope".

Opettajan vastuu kysymys pohditutti useaankin otteeseen. Mistä kaikesta opettaja on vastuussa? Johtuvatko minun tekniset puutteeni soitossa minusta vai saamastani opetuksesta? Opettaminen ei ole vain teknisten tietojen siirtämistä, vaan opettajalla on iso psykologinen vastuu esim. oppilaan esiintymistilanteista. Milloin oppilas on valmis esiintymään, ja mitä hän on valmis ja kykenevä lavalla soittamaan?

Itse toin esiin kysymyksen "lahjakkaan" oppilaan opettamisesta. Kuinka pian voi huomata, että oppilas on erityisen lahjakas? Miten lahjakkuus ilmenee? Eroaako lahjakkaan oppilaan opettaminen muiden opettamisesta? Toin esiin sen, kuinka opettajan tulee vahvistaa itsetuntoa vahvuuksien kautta, ja kuitenkin koko ajan harjoitteilla parantaa heikkouksia (koskee tietysti kaikkia oppilaita). Lahjakkuuskeskustelut saivat pohjaa, kun opiskelijat pääsivät opettamaan ohjaavan opettajan oppilaita, jotka olivat eri-ikäisiä, mutta kaikki jonkin verran keskimääräistä motivoituneempia työskentelemään viulunsoiton parissa. Lahjakkaan oppilaan opettaminen opettaa opettajaa vielä aivan eri tavalla kuin muiden oppilaiden opettaminen. Kun puhutaan mahdollisista tulevista ammattilaisista, on pohjatyö tehtävä erityisen huolellisesti. Sopivien haasteiden löytäminen ohjelmistovalinnoissa on yksi avainkysymyksiä. Kuitenkin on pidettävä mielessä, että ihmiset kypsyvät eri tahdissa; jokaista oppilasta on opetettava niin hyvin, ettei myöhäisempikään herääminen soittajan uralle ole estetty huonolla opetuksella! Nuorena lahjakas oppilas voi monesta syystä menettää motivaationsa soittamiseen, ja toisaalta alkutaipaleella hieman takkuisemmin askeleitaan ottanut soittaja, voi saada valtavan innoituksen esim. murrosiässä. Joka tapauksessa erityisen motivoituneen oppilaan opettaminen on iso ja mielenkiintoinen haaste opettajalle.

Colourstrings-metodi oli saanut opiskelijat pohtimaan myös omaa soittoaan, lähinnä teknisessä mielessä. He kokivat monet harjoitteet jopa itselleen hyväksi, ja harmittelivat, ettei niitä ollut vielä silloin, kun ovat itse aloittaneet soittamisen (uudistettu painos v. 2005). Oman soittamisen analysoinnin kautta virheineenkin opettaja pääsee alkuun tiedon siirtämisen-prosessista häneltä oppilaalle, siksi tämän tyyppinen oman tekemisen analysointi on äärimmäisen tärkeää. Tästä näkökulmasta opettaminen on opettajalle itselleen yhtä lailla oppimista, ja siis vähintäänkin yhtä antoisaa kuin oppilaana tai ohjattavana oleminen, näin totesikin toinen opiskelijoista.

Opintojakso koettiin sopivan mittaiseksi ja laajuiseksi. Kumpikaan ei kokenut tulleen täysin oppineeksi (onneksi!) suhteessa metodiin, mutta alkuaskeleet metodin äärelle on nyt otettu. Jatko riippuu tietysti hyvin monesta asiasta. Kummallakin jäi halu ja mielenkiinto palata metodin äärelle jonkin kurssin tai luennon muodossa.

5.4 Oma arvioni opintojaksosta

Olin hyvin iloinen saadessani tehdä pioneerityötä Colourstrings-kouluttamisessa vaikka vain kahden opiskelijan kanssa. Tämän muotoista opiskelijoiden kouluttamista metodin äärelle ei ole aiemmin Suomessa tehty. Ne lukuisat kurssit, joita Géza Szilvay on pitänyt ympäri maailmaa, ovat intensiivikursseja ja kestoltaan yleensä korkeintaan viikon. Toki ne opettajat, jotka ovat halunneet metodiin kunnolla paneutua, ovat käyneet useilla kursseilla, matkustaneet Itä-Helsingin Musiikkiopistoon seuraamaan eri opettajien opetusta, ja keskustelleet mieltä painaneista kysymyksistä niin Szilvayn kuin muidenkin IHMON opettajien kanssa. Ja ennen kaikkea tietenkin aloittaneet metodin käytön omien oppilaittensa kanssa omissa työpaikoissaan. Opiskelijoille Suomessa on pystytty tarjoamaan lähinnä muutaman tunnin luentoja ja mahdollisuutta seurata opetusta IHMOssa ja IHMUssa.

Itse ohjaaminen oli mielenkiintoista, uutta myös itselleni. Jouduin uudella tavalla peilaamaan, mitä itse asiassa teen, kun teen työtäni. Esim. omat työasennot tuli mietittyä uudemman kerran, sillä opiskelijoille ne olivat aivan uusia. Oppilaan kädestä pitäen opettaminen vaatii aivan eri asentoja kuin oma soittaminen, ja kuitenkin soiva lopputulos pitäisi kuulostaa kuin itse soitetulta. Toisaalta opettajan työasentojen tulisi olla oppilaan asentojen tapaan mahdollisimman ergonomisia, mikä sekin on joskus varsin haastavaa toteuttaa.

Tiedostin omasta työskentelystäni mm. seuraavia asioita:

- äänen käyttö niin puhuessa kuin laulaessa,

- soittotunnin tempo ja rytmitys,
- soittotunnin suunnittelu ja toisaalta improvisointi tarpeen tullen
- opettajan aidon läsnä olemisen tärkeys jokaisessa hetkessä.

Koin ohjatessani astuvani itseni ulkopuolelle ja tarjoavani opiskelijoille havaitsemani tiedot ja taidot pitämättä niitä kuitenkaan ehdottomina totuuksina, vaan omakohtaisesti koettuina ja opittuina.

6 TULEVAISUUS

6.1 Ideaalinen opettajan rooli

Mitä on opettajan työ parhaimmillaan ja minkälainen on opettajan rooli?

Opetusala on yhteiskunnallisesti ja yksilöllisesti tärkeä, kiinnostava sekä haastava. Opettajan työ mahdollistaa jatkuvan uuden oppimisen sekä kasvavien lasten ja nuorten kehityksen seuraamisen ja jossain määrin siihen vaikuttamisen. Vuorovaikutteisuus tarjoaa vaihtelevuutta. Työ vaatii luovuutta ja joustavuutta sekä kykyä sietää erilaisuutta ja muutoksia.

Muutoksia ei tulisi vain sietää, vaan niitä tulisi itse edistää. Uusiin asioihin uteliaasti suhtautuva opettaja on työyhteisönsä aarre.

Opettajan työssä keskeisin työväline on persoonallisuus. Empatia on avain oppilaiden kanssa toimimiseen, heidän ymmärtämiseensä. Turvallisena aikuisena oleminen lapsen ja nuoren maailmassa on yksi opettajan tärkeimpiä rooleja. Opettaja on kasvattaja ja rohkaisija, jonka tehtävä on auttaa oppilaitaan kasvamaan tasapainoisiksi, elämänhaluisiksi aikuisiksi.

Opettajan tulisi tunnistaa omat vahvuutensa ja heikkoutensa ja suunnata energiansa vahvuuksiensa käyttämiseen. Olemalla oma itsensä, hän osoittaa niin älyllisen kuin emotionaalisen vahvuutensa.

Myös omien puutteiden ja heikkouksien tiedostaminen ja tunnustaminen on vahvuutta, tällä tavoin antaa tilaa muille ihmisille lähellään ja jättää auki oman kehitysmahdollisuutensa. (Uusikylä & Atjonen 2005, s. 212-215).

Edellä koottua voisi jo pitää motivaation lähteenä opiskeltaessa opettajaksi ja edelleen opettajanurallaan edetessään. Siinä on koottuna pitkälti ne asiat, joita tarkoitetaan, kun puhutaan opettajan "kutsumus" työstä. Siihen sisältyy myös jatkuva oman kasvamisen ja kehittymisen mahdollisuus, mikä tietysti on työssä jaksamisen ja kehittymisen edellytys.

Musiikkia opiskelevat nuoret eivät välttämättä vielä opiskellessaan tiedä, suuntautuvatko tulevalla työurallaan enemmän soittamiseen vai opettamiseen. Monelle roolit selkiytyvät vasta työelämään astuttaessa, ja sittenkin sattumilla saattaa olla suuri merkitys. Varsin moni on

ajautunut opettamaan, ja vasta opettaessaan alkanut pohtia itse opettamista.

Itse tiesin jo varsin nuorena, että opettaminen on se, mitä haluan tehdä. Jos en opettaisi viulunsoittoa, opettaisin todennäköisesti jotain muuta ainetta tai asiaa. Olen varmasti ollut onnekas, kun tuo "kutsumus" on ollut niin vahva. Siksi myös opiskelijoiden ohjaaminen tuntui hyvin luontevalta. Se oli kuin jatke sille, mitä olen oppilaitteni kanssa tehnyt. Tulevina vuosina koen, että ryhmäopettamisestani kanttuneet kokemukset voisivat hyödyttää myös kollegojani.

6.2 Sosiokonstruktivinen oppiminen soitonopetuksessa

Suomalaisten soitonopettajien keskuudessa on viimeisten vuosikymmenien aikana hyvin laaja-alaisesti tultu siihen johtopäätökseen, että ryhmäsoittaminen edistää soitonopiskelun kehitystä. Tämä yleisesti tunnustettu seikka on kuitenkin hieman kaksiteräinen. Suomen ainutlaatuinen musiikkioppilaitossysteemi on tuottanut useita huikkeitä, jopa kansainvälisen luokan muusikoita ja sen lisäksi varsin laajan joukon taitavia harrastajia. Suurin osa näistä ihmisistä on saanut oppinsa yksityistunneilla. Toki orkesterisoittimien opiskelijat ovat jossain vaiheessa opiskeluaan soittaneet myös orkestereissa, mutta laaja-alaisempi pienryhmissä työskentely soitto-opintojen alusta asti ei ole ollut tavanomaista. Yksityistuntipohjaisella opetuksella on siis jo saatu aikaan näin huikkeitä tuloksia, miksi muuttaa mitään. Toisaalta monista Euroopan maista tulee tietoa, että opetusresursseja on pienennetty ja oppilaita opetetaan 22,5 min tai jopa lyhyemmillä viikoittaisilla yksityistunneilla. Tai mikä pahinta ei ole yksityistunteja laisinkaan, vaan kaikki on korvattu ryhmätunneilla! Tämä pelkillä ryhmätunneilla tapahtuva opetus on se mörkö, jota suomalaiset soitonopettajat pelkäävät. Ryhmäopetus näillä eväin kaatuu itseään vastaan; kun opettaja ei pysty kontrolloimaan yksilöitä, eikä antamaan yksilöllisiä neuvoja ja ohjeita, alkaakin yksilön kehitys hidastua, ja sitä mukaa myös motivaatio laskea. Ideaalia olisi siis saada yhdistettyä

yksityis- ja ryhmätunnit. Tällöin saadaan molempien tuntien positiiviset puolet esiin ja tukemaan toisiaan.

Tätä näkemystä tukee myös sosiokonstruktivismi, jonka mukaan syvällinen oppiminen edellyttää sosiaalista vuorovaikutusta, oppiminen on yksilöllinen ja yhteisöllinen rakentumisprosessi, vuorovaikutuksessa opiskelija sisäistää ja ulkoistaa oppimaansa, yksilölliset kognitiiviset (tiedolliset) rakenteet kehittyvät sosiaalisen vuorovaikutuksen ja reflektion avulla. (Kauppila 2007, s.52)

Itä-Helsingin Musiikkikoulussa, IHMUssa, on käytössä tällainen yhdistetty ryhmätunnin ja yksityistunnin ajattelu. Oppilailla on koulupäivän aikana 5-7 oppilaan ryhmissä 4 viikoittaista ryhmätuntia, lisäksi koulupäivän jälkeen musiikkiopiston viikoittainen 45 min. pituinen yksityistunti. 9-vuotinen kokemukseni IHMUssa opettamisesta tukee käsitystä, että yhdistelmä ryhmätunteja ja yksityistuntia on tulevaisuuden opetusmuoto. Lapset oppivat niin paljon toisiltaan, ja motivoituvat yhdessä soittamisesta; näitä asioita ei voisi kompensoida millään keinoilla pelkällä yksityistunnilla. Kotiharjoittelukin sujuu paljon leppoisammin, kun asioita on ehditty yhdessä pohjustaa ryhmätunnilla, harjoittelemisen aloituskynnys on saatu laskettua alemmas. Opettaja pystyy enemmän vaikuttamaan kehittyviin soittoasentoihin, kun viikoittaisia tapaamiskertoja on useampia, tämä osaltaan auttaa luontevampien soittoasentojen ja liikeratojen löytymiseen. Toivottavasti vastaavanlaista opetusta päästään tulevaisuudessa toteuttamaan muissakin musiikkioppilaitoksissa!

6.3 Mitä opin - entä tulevaisuus?

Olen jäsentänyt opettamis- ja oppimisprosessia tiedollisemmalle tasolle. "Mutu-tekniikalla" hankittu empiirinen (kokemuksellinen) tieto on saanut paljon asiantuntijoiden pohjustamaa tietopohjaa. Omat pohdintani, toiminta- ja työskentelytapani ja johtopäätökseni löytyivät koottuina ja tieteellisesti perusteltuina lukemistani kirjoista. Kolmen projektin

(opiskelijoiden ohjaaminen, opinnäytetyöhön liittyvien kirjojen lukeminen ja opettajan pedagogisten opintojen suorittaminen) yhtäaikainen työstäminen on ollut viisasta, ne ovat tukeneet toisiaan, ja antaneet toinen toisilleen uusia näkökulmia.

Kolmessa roolissa (opettajana, oppilaana ja ohjaajana) samanaikaisesti toimiminen on myös ollut opettavaista.

Kaiken tuon jäsentäminen vielä siihen muotoon, että sen voi purkaa ulos kirjallisena tuotoksena (opinnäytetyönä), on ollut haastavaa ja antoisaa. Ammatillisen kirjallisuuden seuraaminen tulevaisuudessa tulee ilman muuta jatkumaan entistä aktiivisemmin. Ja keskustelut kollegojen kanssa tulevat saamaan näin uutta syvyyttä.

Luettuani uudemman kerran läpi tämän oman opinnäytetyöni, erityisesti ne kohdat, jotka olen lainannut muilta, "viisaammilta", koin suurta positiivista ylpeyttä omasta ammatistani. Opettajan työ on vastuullista ja haastavaa, se edellyttää hyvin monenlaisten tietojen ja taitojen yhtäaikaista hallintaa. Oma arvostukseni viulunsoitonopettajan työtä kohtaan lisääntyi entisestään. Voin todeta, muiden kokeneiden kollegojeni tavoin, oppineeni työurani aikana valtavasti asioita, ja se tuntuu upealta! Tästä on hyvä jatkaa eteenpäin kohti uusia haasteita, joihin opettamisen rinnalla todennäköisesti kuuluu Colourstrings-metodin tunnetuksi tekemistä niin Suomessa kuin ulkomailla.

LÄHTEET

Kauppila, Reijo A. 2007. Ihmisen tapa oppia. PS-kustannus, Opetus 2000

Kivi, Taru 2000. Oppimisen taidot. Tummavuoren Kirjapaino Oy, Vantaa

Kiiski, Anna 2009. Essee: Colourstrings-opintojakso

Linnankivi Marja, Tenkku Liisa, Urho Ellen 1994. Musiikin didaktiikka, WSOY

Opetushallitus 2002. Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet

Simojoki, Pirkko 2008. Soitan - siis ajattelen, kirjallinen työ Sibelius-Akatemian esittävän säveltaiteen koulutusohjelma

Szilvay, Géza 2008 Viuluaapinen: opettajien ja vanhempien opas, Fennica Gehrman

Tynjälä, Päivi 1999. Oppiminen tiedon rakentamisena, Kirjayhtymä, Helsinki

Uusikylä Kari, Atjonen Päivi, 2005. Didaktiikan perusteet, WSOY

Vesämäki, Eeva 2009. Essee: Colourstrings-opintojakso

Colourstrings-materiaali (lista liitetiedoissa)

LIITE 1

Kysymykset kuudelle oppilaalle ja heidän vanhemmilleen liittyen Colourstrings-metodin käyttöön viulunsoitonopetuksessa Itä-Helsingin Musiikkikoulussa ja Itä-Helsingin musiikkiopistossa.

Kaikki oppilaat ovat tulleet Heidi Vikstenin oppilaaksi syksyllä 2007. Viisi heistä soittaa Musiikkikoulussa, ovat nyt peruskoulun 2. luokalla, ja yksi musiikkiopistossa, hän on nyt eskarilainen.

Musiikkikoululaisilla on kouluviikon aikana neljä ryhmätuntia, ja lisäksi musiikkiopiston yksityistunti. Musiikkiopistolaisen oppilaan tunti on jaettu kahtia, jolloin opettaja ja oppilas tapaavat kaksi kertaa viikossa.

Kaikki olivat mukana elokuussa-2008 järjestetyssä kansainvälisessä Colourstrings-symposiumissa, jossa he toimivat demonstraatio-oppilaina.

Kyselyn tarkoituksena on kartoittaa oppilaiden ja heidän perheidensä suhtautumista Colourstrings-metodiin. Toisaalta metodin välittäjänä toimii opettaja, joten jossain määrin myös hänen toimintansa arviointia. Lisäksi kartoittaa lukuisten vierailijoiden ja demonstraatio-oppilaina toimimisen vaikutusta soitonopiskeluun.

Kysymykset:

1. Oliko Colourstrings-metodi teidän perheelle entuudestaan tuttu?

_____kyllä   _____ei

2. Soittavatko vanhemmat/ ovatko vanhemmat soittaneet jotain instrumenttia?

	äiti	isä
kyllä		
ei		

3. Jos kyllä, millä tavoin soitonopiskelu on eronnut (vai onko) omastasi/omistanne?

4. Miten lapsi suhtautui aapiseen/aapisiin ensi viikkoina? (esim. herättivätkö värit kommentteja? kuvat? nuottikirjan lapsenomaisuus/ lapsellisuus?)

5. Mielestäsi minkälaisia valmiuksia viuluaapiset ovat antaneet lapsen soitonopiskelulle?

6. Tuntuuko lapsi ymmärtävän, mitä soittaa? (=onko musiikin teorian ja relatiivisen solmisaation (=liikkuva do)integrointi soitonopetukseen onnistunut)

_____kyllä   _____ ei

7. Onko opettaja selittänyt musiikin teoriaan ja relatiiviseen solmisaatioon liittyvät asiat riittävän selkeästi, jotta ymmärtäminen on sisäistynyt?

_____kyllä   _____ei

8. Miten aapisten oheismateriaali, Viuluviikarit-sonaattivihkot ja duo, on vaikuttanut lapsen motivaatioon?

Vierailijat ryhmätunneilla

9. Kertovatko lapset kotona, jos ryhmätunnilla on ollut kuuntelija/kuuntelijoita?

_____kyllä   _____ei

10. Onko vierailijoilla vaikutusta lapsen soitonopiskeluun? (häiritsee, haluaa näyttää, on iloinen/ylpeä ym.)

Symposium elokuu 2008

11. Miten lapsi koki demonstraatiotilanteen symposiumissa? (ihanaa, kivaa, hauskaa, jännittävää, pelottavaa ym.)

12. Oliko opettaja osannut valmistautumisessa demonstraatioon luoda positiivisen, kannustavan ilmapiirin?

13. Minkälaisen palautteen he kokivat saaneensa kuuntelijoilta?

14. Kokonaiskommentti tähänastisesta soitonopiskelusta Colourstrings metodilla (voit arvioida myös numeroasteikolla 1-5; 5 erinomainen- 1 heikko)

LIITE 2**COLOURSTRINGS PUBLICATIONS**

by Csaba and Géza Szilvay

I. LITTLE RASCALS - Children's illustrated storybook, CD and exercise pad containing 7 stories to raise interest in the child towards music. Published in Finnish by [WSOY](#) under the title "*Eläinten laulukilpailut ja muita musiikkiaiheisia satuja*" in 1996.

II. SINGING AND RHYTHM RASCALS - CHILDREN'S PICTURE-SONGBOOKS, EXERCISE BOOKS AND RECORD SERIES - preparing the child for the instrumental tuition. "*Laulu- ja Rytmiviikari*" Books in Finnish by [Tammi](#) and CDs by [Fuga](#). Books and records in English translation by [Colourstrings International Ltd. London](#).

Titles in English/Finnish:

Singing Rascals/Lauluviikari

Singing Rascal's LA/Lauluviikarin LA

Singing Rascal's DO/Lauluviikarin DO

Rhythm Rascal's TA/Rytmiviikarin TA

Rhythm Rascal's TI-TI/Rytmiviikarin TI-TI

Singing Rascal's ABC/Lauluviikarin ABC

The Singing Xylophone (solfa teaching aid)

III. INSTRUMENTAL TUTORS

Géza Szilvay: (new editions by [Fennica Gehrman](#) in 2005)

Violin ABC, Book A

Violin ABC, Book B

Violin ABC, Book C

Violin ABC, Book D

Violin ABC, Book E

Violin ABC, Book F

Violin ABC, Handbook for Teachers and Parents

Scales for Violin, Volumes 1 – 3

[See leaflet \(pdf\)](#).

Under preparation: Volumes E, F and G of the Violin Books, and the Yellow Pages.

Csaba Szilvay:

Cello ABC (new edition by [Fennica Gehrman](#) in 2007)

Scales for Cello, Volumes 1 – 2

Piano ABC, **Arja Suorsa-Rannanmäki**

Guitar ABC, **Jussipekka Rannanmäki**

Flute ABC, **Jaana Laasonen**

III a. ADDITIONAL CHAMBER MUSIC MATERIAL

Colourstrings Violin Duos, Volumes I – III,

by László Rossa and Géza Szilvay, [Fennica Gehrman](#) (2005)

[See leaflet \(pdf\).](#)

Violin/Cello Rascal's Chamber Music, Volumes 1 - 7

by László Rossa and Géza Szilvay,

Fazer and Warner/Chappel Music Publishing Company.

Recorded on four CD's under the title "Violin and Cello Rascals" ([Fuga](#))

Colourful Music for Strings, Volumes I - V

Vol. I - III by Association of Finnish Music Institutions (SML),

Vol. IV - V by Association of Finnish Music Institutions in co-operation with

[Colourstrings International Ltd.](#)

Finnish-Hungarian Chamber Music for Young String Players,

Volumes I - VII, Fazer Music Publishing Company.

Recorded on the "Parlando" LP record.

LIITE 3

Anna Kiisken ja Eeva Vesamäen Colourstrings-opintojakso lukuvuonna
2008-2009

Kouluttajana Heidi Viksten

Sisältö:

1. Viuluvalmennusryhmien (opettaja Lucia Nakova-Haikarainen)
kuuntelua
3-4 x 45 min
2. Materiaaliin tutustumista
4 x 120 min +
3 x 75 min
3. Oppilaan opettamista
18 x 45 min
4. Heidi Vikstenin edistyneempien oppilaiden opetusta
3 x 45-60 min
5. Itä-Helsingin Musiikkikoulun ryhmätunnin seuraamista
1 x 45 min
6. Itä-Helsingin Musiikkikoulun 2. luokan viuluryhmän
ryhmätunnin opetus
1 x 45 min
7. Palautekeskustelua
n. 300-350 min.
8. Palaute esseen kirjoittaminen

LIITE 4

Palaute essee Colourstrings koulutusjaksosta IHMOssa lukuvuonna 2008-2009

Palautteeksi minulle kouluttajana, pyytäisin teitä Anna ja Eeva vapaamuotoisesti summaamaan niitä asioita, jotka ovat olleet mielessänne kuluneen yhteisen koulutusjaksonne aikana.

Laitan joitain ajatuksia, kysymyksiä, joiden pohjalta voitte lähteä esseetänne(pohdintojanne) kirjoittamaan, mutta toivon mahdollisimman vapaamuotoista ja oman näköistä palautetta.

Mitä odotin Colourstrings-peditä etukäteen ilmoittautuessani halukkaaksi tähän koulutusjaksoon?

Ryhmä on ollut pieni; kaksi opiskelijaa ja ohjaaja. Onko se ollut hyvä vai huono asia?

Oliko positiivinen vai negatiivinen asia, että oppilaat olivat jo aloittaneet soittouransa valmennusryhmässä?

Minkälaiselta oppilas on tuntunut?

Minkälaisia haasteita on tullut eteesi opettaessasi oppilasta?

Ovatko haasteet olleet erilaisia kuin muiden pedioppilaittesi kanssa?

Mikä on ollut kivaa /hauskaa / palkitsevaa oppilaan kanssa?

Onko keskustelua tuntien jälkeen ollut riittävästi ohjaajan kanssa?

Onko tunnin ja keskustelun jälkeen jäänyt asioita pyörimään mielessä seuraavina päivinä / seuraavan viikon aikana?

Oletko lähtenyt pohtimaan omaa soittoaasi? Onko tullut tarvetta oman soiton analysoinnille?

Oletko kokenut haastavana vai palkitsevana siirtyä oppia saavan oppilaan roolista oppia antavan opettajan rooliin?

Miltä opetuskokonaisuus on (kahdeksan kohtainen) on tuntunut?
Mikä siinä on ollut mielenkiintoisinta? Oliko asioille tarpeeksi aikaa?
Mikä olisi tarvinnut enemmän aikaa?

Ovatko odotukset koulutuksen suhteen täyttyneet?

Onko ohjaaja osannut herättää kiinnostuksen colourstrings metodilla opettamista kohtaan? Aioitko myös tulevaisuudessa opettaa oppilaita tällä metodilla?

Koetko tarvitsevasi vielä lisäkoulutusta tähän metodiin?

Jonkinlainen kokonaisarvio koko jutusta...

sekä kaikkea muuta mitä mieleen tulee, jota en ole tähän osannut kirjata